I

*(Leģislatīvi akti)*

# REGULAS

## EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/690

**(2021. gada 28. aprīlis),**

**ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014, un (ES) Nr. 652/2014**

**(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 43. panta 2. punktu, 114. pantu, 168. panta 4. punkta b) apakšpunktu, 173. un 338. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ([2]),

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([3]),

tā kā:

(1) Iekšējais tirgus ir Savienības stūrakmens. Jau kopš saviem pirmsākumiem tas ir devis nozīmīgu ieguldījumu izaugsmē, konkurētspējā un nodarbinātībā, un tam būtu jāturpina sniegt vienlīdz lielu ieguvumu visiem iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Tas ir radījis jaunas iespējas un apjomradītus ietaupījumus Savienības uzņēmumiem, jo īpaši mikrouzņēmumiem un mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), un ir stiprinājis to rūpniecisko konkurētspēju. Iekšējais tirgus ir veicinājis darbvietu radīšanu un patērētājiem ir piedāvājis lielāku izvēli ar augstas kvalitātes produktiem un pakalpojumiem par zemākām cenām. Tas vēl aizvien darbojas kā virzītājspēks lielākas tirgus integrācijas un spēcīgākas, līdzsvarotākas un taisnīgākas ekonomikas veidošanā. Arvien globalizētākā pasaulē iekšējais tirgus ir viens no Savienības lielākajiem sasniegumiem un vērtīgākais aktīvs, kā arī, reaģējot uz arvien lielāko spiedienu, ko rada klimata pārmaiņas, ir pamatelements zaļās un digitālās pārveides nodrošināšanā virzībā uz ilgtspējīgu ekonomiku.

([1]) OV C 62, 15.2.2019., 40. lpp.
([2]) OV C 86, 7.3.2019., 259. lpp.
([3]) Eiropas Parlamenta 2019. gada 12. februāra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 13. aprīļa nostāja pirmajā lasījumā (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2021. gada 27. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

(2) Iekšējam tirgum ir nepieciešams pastāvīgi pielāgoties strauji mainīgai digitālās revolūcijas un globalizācijas videi. Jaunā digitālo inovāciju ēra joprojām sniedz iespējas uzņēmumiem un privātpersonām, rada jaunus produktus, pakalpojumus, procesus un uzņēmējdarbības modeļus, kā arī iespējas efektīvai augstas kvalitātes statistikas sagatavošanai. Vienlaikus tā ir izaicinājums attiecībā uz regulējumu, izpildi, patērētāju tiesību aizsardzību un drošību.

(3) Iekšējā tirgus darbības pamatu veido ievērojams Savienības tiesību aktu kopums. Jo īpaši tas attiecas uz konkurētspēju, standartizāciju, savstarpēju atzīšanu, atbilstības novērtēšanu, patērētāju tiesību aizsardzību un tirgus uzraudzību. Tas ietver arī uzņēmējdarbības, tirdzniecības un finanšu darījumu, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas, Eiropas statistikas sagatavošanas un godīgas konkurences veicināšanas noteikumus. Minētais ievērojams Savienības tiesību aktu kopums nodrošina iekšējā tirgus darbībai nepieciešamos vienlīdzīgos konkurences apstākļus, sniedzot ieguvumu patērētājiem un uzņēmumiem.

(4) Tomēr diskriminējoši, nepamatoti vai nesamērīgi šķēršļi pienācīgai iekšējā tirgus darbībai joprojām pastāv, turklāt rodas jauni. Noteikumu pieņemšana ir tikai pirmais solis, un ne mazāk svarīgi ir arī nodrošināt to iedarbīgumu. Pašreizējās problēmas, kas ir saistītas ar pastāvošo noteikumu piemērošanu, šķēršļi preču un pakalpojumu brīvai apritei un zems pārrobežu publiskā iepirkuma līmenis ierobežo uzņēmumu un patērētāju iespējas. Šādu šķēršļu novēršana galu galā ir jautājums par iedzīvotāju uzticēšanos Savienībai, kā arī tās spējai panākt rezultātus un radīt darbvietas un izaugsmi, vienlaikus aizsargājot sabiedrības intereses.

(5) Iepriekš pastāvēja atsevišķas programmas Savienības darbībai tādās jomās kā uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspēja, patērētāju tiesību aizsardzība, finanšu pakalpojumu klienti un galalietotāji, finanšu pakalpojumu politikas veidošana un augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomā. Dažas papildu aktivitātes tika finansētas tieši no iekšējā tirgus budžeta pozīcijām. Tagad ir nepieciešams racionalizēt un izmantot sinerģijas starp dažādām darbībām un nodrošināt elastīgāku, pārredzamāku, vienkāršāku un dinamiskāku regulējumu tādu aktivitāšu finansēšanai, kuru mērķis ir panākt labi funkcionējošu ilgtspējīgu iekšējo tirgu. Tāpēc būtu jāizveido jauna programma, kas apvienotu aktivitātes, kuras iepriekš finansētas saskaņā ar minētajām citām programmām un citām attiecīgām budžeta pozīcijām. Minētajā programmā būtu jāietver arī jaunas iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot iekšējā tirgus funkcionēšanu, vienlaikus izvairoties no pārklāšanās ar saistītajām Savienības programmām un darbībām.

(6) Ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 223/2009 ([4]), Eiropas statistikas izstrādi, sagatavošanu un izplatīšanu reglamentēja atsevišķa Eiropas Statistikas programma, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 99/2013 ([5]). Lai nodrošinātu Eiropas statistikas sagatavošanas un izplatīšanas nepārtrauktību, arī jaunajā programmā būtu jāiekļauj aktivitātes, kuras aptver iepriekšējā Eiropas Statistikas programma, tādējādi nodrošinot regulējumu Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 223/2009. Ar jauno programmu būtu jāizveido finansēšanas pamats Eiropas statistikai, lai nodrošinātu augstas kvalitātes, salīdzināmu un ticamu Eiropas statistiku, uz ko varētu balstīties visu Savienības politikas virzienu izstrāde, īstenošana, pārraudzība un izvērtēšana. Nepieciešams Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas priekšnosacījums ir profesionālā neatkarība.

(7) Tādēļ ir lietderīgi izveidot programmu iekšējā tirgus darbības, uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspējas un ilgtspējas, standartizācijas, tirgus uzraudzības un patērētāju tiesību aizsardzības uzlabošanai, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomai un Eiropas statistikai (vienotā tirgus programma) ("Programma"). Programma būtu jāizveido septiņiem gadiem, lai tās ilgumu saskaņotu ar daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam, kas noteikta Padomes Regulā (ES, *Euratom*) 2020/2093 ([6]), ilgumu.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009 (2009. gada 11. marts) par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 1101/2008 par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienu Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, *Euratom*, ar ko nodibina Eiropas Kopienu Statistikas programmu komiteju (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 99/2013 (2013. gada 15. janvāris) par Eiropas statistikas programmu 2013.–2017. gadam (OV L 39, 9.2.2013., 12. lpp.).

([6]) Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433I, 22.12.2020., 11. lpp.).

(8) Programmai būtu jāatbalsta iekšējā tirgus pienācīgas darbības pamatā esošo Savienības tiesību aktu izstrāde, īstenošana un izpilde. Programmai būtu jāatbalsta tādu piemērotu apstākļu radīšana, kas nodrošinātu rīcības iespējas visiem iekšējā tirgus dalībniekiem, tostarp uzņēmumiem, iedzīvotājiem, tai skaitā patērētājiem, un darbiniekiem, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un publiskām iestādēm. Šajā nolūkā Programmai būtu jātiecas veicināt uzņēmumu, jo īpaši MVU, tostarp to, kuri darbojas tūrisma nozarē, konkurētspēju, spēju veidošanu un ilgtspēju. Uzņēmumu ilgtspēja ir svarīga, lai saglabātu to ilgtermiņa konkurētspēju, un tā veicina pāreju uz Savienību, kas būtu ilgtspējīgāka ekonomiskā, vides un sociālā ziņā, un tam būtu jāiet roku rokā ar digitalizāciju un iesaistīšanos ilgtspējīgā uzņēmējdarbības praksē. Programmai būtu arī jāatbalsta patērētāju tiesību aizsardzības un drošības noteikumu izpilde. Tai būtu arī jāpalielina uzņēmumu un privātpersonu izpratne par to tiesībām, nodrošinot tiem pareizos instrumentus, pienācīgu informāciju un palīdzību, lai tie varētu pieņemt rūpīgi pārdomātus lēmumus un vairāk piedalīties Savienības politikas veidošanā. Turklāt Programmai būtu jācenšas uzlabot regulatīvo un administratīvo sadarbību, jo īpaši izmantojot apmācības programmas, apmainoties ar paraugpraksi un veidojot zināšanu un kompetenču bāzes, tostarp izmantojot stratēģisku publisko iepirkumu. Programmai būtu arī jātiecas atbalstīt tādu augstas kvalitātes Savienības un starptautisko standartu un likumdošanas izstrāde – tostarp ar ieinteresēto personu plašu iesaisti –, kas būtu Savienības tiesību aktu īstenošanas pamatā.

Tam būtu jāietver arī finanšu pārskatu un revīzijas joma, tādējādi dodot ieguldījumu Savienības kapitāla tirgu pārredzamībā un labā funkcionēšanā un ieguldītāju aizsardzības uzlabošanā. Programmas mērķim vajadzētu būt arī atbalstīt tādu Savienības tiesību aktu īstenošanu un izpildi, ar kuriem nodrošina cilvēku, dzīvnieku un augu veselību augstā līmenī un cilvēku labjutības un dzīvnieku labturības aizsardzību, pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgumu, vienlaikus ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus un nodrošinot augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni. Turklāt Programmai būtu jāatbalsta augstas kvalitātes Eiropas statistikas sagatavošana saskaņā ar statistikas principiem, kas izklāstīti Regulā (EK) Nr. 223/2009 un kas vēl vairāk izvērsti Eiropas Statistikas prakses kodeksā.

(9) Mūsdienīgs iekšējais tirgus, kas balstīts uz taisnīguma, pārredzamības un savstarpējas uzticēšanās principiem, veicina konkurenci un sniedz labumu patērētājiem, uzņēmumiem un darbiniekiem. Labāk izmantojot pastāvīgā attīstībā esošā iekšējā pakalpojumu tirgus potenciālu, Savienības uzņēmumiem vajadzētu būt vieglāk radīt jaunas darbvietas un paplašināties ārpus robežām, piedāvāt pakalpojumus lielākā klāstā par labākām cenām, un saglabāt augstus standartus patērētājiem un darbiniekiem. Lai to panāktu, Programmai būtu jāpalīdz labāk pārraudzīt iekšējā tirgus norises, kā arī apzināt un novērst atlikušos diskriminējošos, nepamatotos vai nesamērīgos šķēršļus un jānodrošina, ka tiesiskajā regulējumā var ietvert visus inovācijas veidus, tostarp jaunu tehnoloģiju attīstību un procesus, pakalpojumu inovācijas uzņēmējdarbības modeļus, sadarbīgās un sociālās ekonomikas modeļus, sociālo inovāciju un ar tehnoloģijām nesaistītu inovāciju.

(10) Izmantojot preventīvus mehānismus, pieņemot kopīgus noteikumus un – kur Savienības noteikumu nav – piemērojot savstarpējas atzīšanas principu, normatīvie šķēršļi iekšējā tirgū ir novērsti daudziem rūpnieciskiem ražojumiem. Jomās, kurās Savienības tiesību aktu nav, tiek piemērots savstarpējas atzīšanas princips, kurš paredz, ka precēm, kas tiek likumīgi tirgotas vienā dalībvalstī, ir brīva aprite un tās var pārdot citā dalībvalstī. Ja attiecīgajai dalībvalstij ir pamats iebilst pret preču tirdzniecību, tā var noteikt ierobežojumu, ar noteikumu, ka šāds ierobežojums nav diskriminējošs, ir balstīts uz leģitīmiem sabiedrības interešu mērķiem, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 36. pantā, vai atzīts Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā par sevišķi svarīgu iemeslu sabiedrības interesēs, un ir samērīgs ar sasniedzamo mērķi. Savstarpējās atzīšanas principa neadekvāta piemērošana, piemēram, tas, ka tiek uzlikti nepamatoti vai nesamērīgi ierobežojumi, apgrūtina uzņēmumu piekļuvi citu dalībvalstu tirgiem. Par spīti preču tirgus augstajai integrētībai minētajos gadījumos tiek zaudētas iespējas ekonomikai kopumā. Tiek sagaidīts, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/515 ([7]) pieņemšana

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/515 (2019. gada 19. marts) par citā dalībvalstī likumīgi tirgotu preču savstarpēju atzīšanu un Regulas (EK) Nr. 764/2008 atcelšanu (OV L 91, 29.3.2019., 1. lpp.).

stimulēs ekonomikas ieguvumus šajā jomā. Tāpēc Programmai būtu jācenšas uzlabot savstarpējās atzīšanas principa piemērošanu preču jomā, pilnībā izmantojot tās potenciālu. Tai arī būtu jācenšas samazināt tirgū ieviestu nelikumīgu un neatbilstīgu preču skaitu, piedāvājot mērķtiecīgu izpratnes veidošanu un apmācību, atbalstot produktu informācijas punktus, kas minēti Regulā (ES) 2019/515, un veicinot kompetento iestāžu labāku sadarbību savstarpējās atzīšanas jomā.

(11) Pastāv jauni regulatīvie un izpildes izaicinājumi, kas attiecas uz strauji mainīgu digitālās revolūcijas vidi un ir saistīti ar tādiem jautājumiem kā kiberdrošība, datu aizsardzība un privātums, lietu internets vai mākslīgais intelekts un ar to saistītie ētikas standarti. Stingri noteikumi par produktu drošību un skaidrība attiecībā uz atbildību ir būtiski, lai nodrošinātu Savienības iedzīvotājiem, tostarp patērētājiem un uzņēmumiem, iespēju izmantot pienācīgu aizsardzību nodarīta kaitējuma gadījumā. Tāpēc Programmai vajadzētu veicināt inovāciju stimulējoša Savienības produktatbildības režīma ātru pielāgošanu un labāku izpildi, vienlaikus garantējot lietotāju drošību un drošumu.

(12) Savienības tiesību aktiem neatbilstīgu produktu, tostarp no trešām valstīm importētu produktu, laišana tirgū apdraud Savienības iedzīvotājus, tostarp patērētājus, kā arī citus galalietotājus. Ekonomikas dalībnieki, kas ar tradicionāliem vai elektroniskiem līdzekļiem pārdod prasībām atbilstošus produktus, saskaras ar izkropļotu konkurenci no to uzņēmēju puses, kuri neievēro noteikumus zināšanu trūkuma dēļ, tīši nolūkā gūt konkurences priekšrocības vai tirgus uzraudzības sadrumstalotības dēļ visā Savienībā. Tirgus uzraudzības iestādēm bieži vien nepietiek finansiālo līdzekļu un to darbība apstājas pie valsts robežas, turpretim uzņēmēji tirgo Savienības vai pat pasaules mērogā. E-komercijas gadījumā tirgus uzraudzības iestādes sastopas ar jo īpaši lielām grūtībām atklāt no trešām valstīm importētus neatbilstīgus ražojumus, lai noteiktu atbildīgos ekonomikas dalībniekus šo valstu jurisdikcijā.

Tām ir arī lielas grūtības veikt riska novērtējumus un pārbaudes, jo tām nav fiziskas piekļuves produktiem. Tādēļ Programmai būtu jātiecas nostiprināt ražojumu atbilstību, palielinot informētību par piemērojamajiem Savienības produktu drošības noteikumiem, pastiprinot atbilstības pārbaudes saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1020 ([8]) un veicinot ciešāku pārrobežu sadarbību starp izpildiestādēm. Programmai būtu arī jāpalīdz konsolidēt līdzšinējās tirgus uzraudzības aktivitātes, rosināt dažādu dalībvalstu tirgus uzraudzības iestādes uz kopīgām darbībām, uzlabot informācijas apmaiņu un veicināt tirgus uzraudzības aktivitāšu konverģenci un ciešāku integrāciju. Ar Programmu tas būtu jāpanāk, jo īpaši nodrošinot, ka jaunās prasības, kas ieviestas ar Regulu (ES) 2019/1020, tiek stingri piemērotas, lai nepieļautu neatbilstīgu produktu pārdošanu patērētājiem, kā arī citiem galalietotājiem. Tāpēc Programmai būtu jāstiprina tirgus uzraudzības iestāžu spējas visā Savienībā, jāveicina lielāka vienotība noteikumu izpildē starp dalībvalstīm un jādod dalībvalstīm iespēja vienlīdzīgi gūt labumu no iekšējā tirgus gan ekonomikas izaugsmes, gan ilgtspējas ziņā.

(13) Lai gan Programmā nav iekļauti mērķi un darbības intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības atbalstam, tomēr būtu jāņem vērā, ka bieži vien viltotas preces neatbilst prasībām, kas noteiktas Savienības tiesību aktos par produktu drošību un patērētāju tiesību aizsardzību, un rada risku patērētāju veselībai un drošībai, jo īpaši, ja šādas preces tiek iegādātas tiešsaistē. Tāpēc Programmai būtu jāpalielina sinerģija ar citām Savienības programmām intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības jomā, jo īpaši ar Muitas kontroles iekārtu instrumentu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko Integrētās robežu pārvaldības fonda satvarā izveido finansiālā atbalsta instrumentu muitas kontroles iekārtām.

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1020 (2019. gada 20. jūnijs) par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību un ar ko groza Direktīvu 2004/42/EK un Regulas (EK) Nr. 765/2008 un (ES) Nr. 305/2011 (OV L 169, 25.6.2019., 1. lpp.).

(14) Lai veicinātu to saskaņoto produktu kategoriju atbilstību, kuriem ir augstāks raksturīgais risks, Savienība atbilstības novērtējuma struktūrām ir ieviesusi akreditācijas sistēmu, kas pārbauda to kompetenci, objektivitāti un neatkarību. Ir būtiski, lai atbilstības novērtējuma struktūras ir uzticamas un kompetentas, jo tās pārbauda, vai produkti pirms laišanas tirgū atbilst drošības prasībām. Pašlaik galvenais izaicinājums ir nodrošināt, ka akreditācijas sistēma turpina atspoguļot jaunākos sasniegumus un ka visā Savienībā tā tiek piemērota vienādi stingri. Tāpēc Programmai būtu jāatbalsta pasākumi, ar kuriem nodrošina, ka atbilstības novērtējuma struktūras turpina pildīt tām noteiktās regulatīvās prasības, piemēram, attiecībā uz objektivitāti un neatkarību, jo īpaši īstenojot akreditāciju. Tāpat Programmai būtu arī jāatbalsta pasākumi, ar kuriem pilnveido Eiropas akreditācijas sistēmu, jo īpaši jaunās politikas jomās, atbalstot Eiropas sadarbību akreditācijai, kas minēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 765/2008 ([9]).

(15) Kopš attīstījušies tiešsaistes tirdzniecības un tūrisma pakalpojumi, patērētāju tirgiem nav robežu, tāpēc ir svarīgi nodrošināt, lai patērētāji, kas dzīvo Savienībā, varētu baudīt tikpat augstu aizsardzības līmeni arī tad, kad preces un pakalpojumus importē trešās valstīs bāzēti ekonomikas dalībnieki, tostarp, kad tās tiek pārdotas tiešsaistē. Tāpēc Programmai vajadzības gadījumā vajadzētu būt iespējai atbalstīt sadarbību ar attiecīgajām struktūrām, kas atrodas trešās valstīs, piemēram, attiecībā uz informācijas apmaiņu par neatbilstīgiem produktiem.

(16) Publiskās iestādes izmanto publisko iepirkumu, lai nodrošinātu publiskā sektora līdzekļu lietderīgu izmantošanu un palīdzētu veidot inovatīvāku, ilgtspējīgāku, iekļaujošāku un konkurētspējīgāku iekšējo tirgu. Kad līgumslēgšanas tiesības tiek piešķirtas saskaņā ar "labāko cenas un kvalitātes attiecību", tas ietver tādu vērtēšanas kritēriju piemērošanu, kas nosaka ne tikai ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu, bet arī visizdevīgāko piedāvājumu vislielākās sniegtās publiskās vērtības ziņā. Ja tas ir saskaņā ar piemērojamajiem Savienības tiesību aktiem, būtu jāņem vērā vides, godīgas tirdzniecības un sociālie aspekti un attiecībā uz lieliem infrastruktūras projektiem būtu jāveicina piedāvājumu sadalīšana daļās. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/23/ES ([10]), 2014/24/ES ([11]) un 2014/25/ES ([12]) publisko iestāžu, uzņēmumu un iedzīvotāju, tostarp patērētāju, interesēs paredz tiesisko regulējumu attiecībā uz tādu publiskā iepirkuma tirgu integrāciju un rezultatīvu darbību, kuri pārstāv 14 % no Savienības iekšzemes kopprodukta. Pareizi īstenoti publiskā iepirkuma noteikumi ir būtisks instruments, ar ko tiek stiprināts iekšējais tirgus un veicināta Savienības uzņēmumu izaugsme un Savienības darbvietu skaita pieaugums. Tāpēc Programmai būtu jāatbalsta pasākumi, kas nodrošina: stratēģiskā publiskā iepirkuma plašāku izmantošanu, publiskā iepirkuma profesionalizāciju, MVU piekļuves iepirkuma tirgiem atvieglošanu un uzlabošanu, jo īpaši sniedzot konsultatīvus pakalpojumus un apmācību, pārredzamības, godprātības un labāku datu vairošanu, iepirkuma digitālās pārveides izvēršanu un kopīgu iepirkumu veicināšanu, kopā ar dalībvalstīm nostiprinot partnerības pieeju, datu vākšanu un datu analīzes uzlabošanu, tostarp ar īpašu IT rīku izstrādi, ka arī atbalstu pieredzes un labas prakses apmaiņai, atbilstības Eiropas un starptautiskajiem standartiem īstenošanai, konsultāciju sniegšanai, centieniem noslēgt izdevīgus tirdzniecības nolīgumus, sadarbības starp valstu iestādēm stiprināšanai un pilotprojektu uzsākšanai.

(17) Lai sasniegtu Programmas mērķus un atvieglotu iedzīvotāju dzīvi un uzņēmumu darbību, ir nepieciešams ieviest arvien digitalizētākus un pilnībā pieejamus, uz lietotāja vajadzībām orientētus augstas kvalitātes publiskos pakalpojumus. Ir jāpalielina arī centieni e-pārvaldes jomā, vienlaikus nodrošinot pienācīgu datu aizsardzību un privātumu. Tas nozīmē, ka valsts pārvaldes iestādēm būs jāiesaistās šo sabiedrisko pakalpojumu līdzizveidē kopā ar iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Bez tam, lai pārrobežu aktivitātes iekšējā tirgū nepārtraukti un pastāvīgi pieaugtu, jābūt pieejamai atjauninātai, precīzai un viegli saprotamai informācijai par uzņēmumu un iedzīvotāju tiesībām. Tas nozīmē, ka ir jādara pieejama vienkāršota informācija, kurā ir izskaidrotas administratīvās formalitātes. Aizvien būtiskāk ir arī sniegt juridiskas konsultācijas un palīdzēt risināt pārrobežu problēmas. Turklāt būtu jāatbalsta publisko iestāžu centieni sasniegt minētos mērķus, piemēram, vienkārši un efektīvi savienojot valstu pārvaldes iestādes, kā arī sniedzot informāciju un veicinot informācijas, kas paskaidro to, kā iekšējais tirgus darbojas uz vietas, apmaiņu. Šajā ziņā esošajiem iekšējā tirgus pārvaldības instrumentiem jau ir svarīga nozīme, un būtu vēl vairāk

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp.).

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

jāuzlabo to kvalitāte, pamanāmība, pārredzamība un uzticamība. Tāpēc Programmai būtu jāatbalsta šādi pašreizējie iekšējā tirgus pārvaldības instrumenti: portāls "Tava Eiropa", kam vajadzētu kļūt par topošās vienotās digitālās vārtejas pamatu, "Tavs Eiropas padomdevējs", *SOLVIT*, Iekšējā tirgus informācijas sistēma un vienotā tirgus rezultātu apkopojums.

(18) Programmai būtu jāatbalsta Savienības tiesiskā regulējuma izstrāde uzņēmējdarbības tiesību un korporatīvās pārvaldības jomā, un līgumtiesību jomā, lai uzņēmumus, jo īpaši MVU, padarītu efektīvākus un konkurētspējīgākus, vienlaikus nodrošinot aizsardzību uzņēmuma darbību skartajām ieinteresētajām personām, un lai reaģētu uz jauniem politiskiem izaicinājumiem. Tai būtu arī jānodrošina attiecīgā *acquis* pienācīga izvērtēšana, īstenošana un izpilde, jāinformē ieinteresētās personas, jāpalīdz tām un jāveicina informācijas apmaiņa šajā jomā. Programmai turklāt būtu jāatbalsta Komisijas iniciatīvas, kas atbalsta skaidru un labi pielāgotu tiesisko regulējumu datu ekonomikas un inovācijas jomā. Minētās iniciatīvas ir nepieciešamas, lai uzlabotu juridisko noteiktību attiecībā uz līgumsaistībām un ārpuslīgumiskajām saistībām, jo īpaši attiecībā uz atbildību, drošību, ētiku un privātumu tādu jauno tehnoloģiju kontekstā kā lietu internets, mākslīgais intelekts, robotika un 3D druka. Programmai vajadzētu veicināt uz datiem balstītas uzņēmējdarbības attīstību, jo no šādas uzņēmējdarbības lielā mērā būs atkarīgi Savienības ekonomikas rādītāji pasaules mēroga konkurencē.

(19) Programmai būtu jāveicina arī tas, ka dalībvalstis pareizi un pilnīgi īsteno un piemēro Savienības tiesisko regulējumu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanā un terorisma finansēšanas apkarošanā, kā arī turpmāko politikas virzienu izstrāde jaunu problēmjautājumu risināšanai minētajās jomās. Tai būtu jāatbalsta arī attiecīgas tādu Eiropas nozīmes starptautisko organizāciju darbības, kā, piemēram, Eiropas Padomes Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas pasākumu un terorisma finansēšanas apkarošanas izvērtēšanas ekspertu komiteja.

(20) Mērķis īstenot un attīstīt iekšējo tirgu finanšu pakalpojumu, finanšu stabilitātes un kapitāla tirgu savienības jomā, ieskaitot ilgtspējīgas finanses, ir lielā mērā atkarīgs no Savienības veiktajiem faktos balstītajiem politikas pasākumiem. Lai sasniegtu šo mērķi, Komisijai, nepārtraukti iesaistot ieinteresētās personas visā politikas ciklā**,** būtu aktīvi jāiesaistās, pastāvīgi pārraugot finanšu tirgu un finansiālo stabilitāti, novērtējot Savienības tiesību aktu īstenošanu dalībvalstīs, izvērtējot spēkā esošo tiesību aktu piemērotību noteiktajiem mērķiem un, ja rodas jauni riski, nosakot iespējamās darbības jomas. Šādas aktivitātes balstās uz analīžu sagatavošanu, pētījumiem, mācību materiāliem, aptaujām, atbilstības novērtēšanu, izvērtēšanu un augstas kvalitātes statistiku, un tās atbalsta ar IT sistēmām un komunikāciju rīkiem.

(21) LESD ir paredzēta noteikumu sistēma, kas nodrošina, ka iekšējā tirgū netiek izkropļota konkurence. Programmai būtu jāsekmē Savienības konkurences politika, tostarp uzlabojot un stiprinot sadarbību ar tīkliem, valstu iestādēm un tiesām un pastiprinot starptautisko sadarbību, kā arī nodrošinot saikni ar plašāku ieinteresēto personu grupu saziņā un skaidrojumos par tiesībām, ieguvumiem un pienākumiem, kas izriet no Savienības konkurences politikas. Programmai būtu arī jāpalīdz uzlabot tirgus norišu analīzi un novērtēšanu, tostarp izmantojot nozaru pētījumus un citus tirgus izpētes instrumentus, kā arī sistemātiski apmainoties ar informāciju un paraugpraksi Eiropas Konkurences tīklā. Tam būtu jāsekmē godīga konkurence un vienlīdzīgi konkurences apstākļi, tostarp globālā mērogā, un jārada iespējas uzņēmumiem, jo īpaši MVU, un patērētājiem gūt labumu no iekšējā tirgus.

(22) Ar Programmu jo īpaši ir jārisina būtiskās sekas, ko konkurencei un iekšējā tirgus darbībai izraisa pašreizējā zaļā un digitālā pārkārtošanās ekonomikas un uzņēmējdarbības vidē, jo īpaši eksponenciāli pieaugot datu apjomam un lietošanai, ņemot vērā, ka uzņēmumi aizvien biežāk izmanto mākslīgo intelektu, lielos datus, algoritmus, citus IT rīkus un zinātību. Ir svarīgi arī, lai Programma atbalstītu tīklus un sekmētu plašāku un dziļāku sadarbību ar dalībvalstīm un to iestādēm un tiesām, jo neizkropļota konkurence un iekšējā tirgus darbība ir izšķirīgi atkarīga no minēto subjektu rīcības. Tā kā konkurences politikai ir īpaša nozīme, lai novērstu iekšējam tirgum nodarītu kaitējumu, kas izriet no pretkonkurences rīcības aiz Savienības robežām, Programmai attiecīgā gadījumā būtu jāatbalsta arī sadarbība ar trešo valstu iestādēm. Visbeidzot, ir jāpaplašina informēšanas pasākumi, lai vēl vairāk iedzīvotāju un uzņēmumu varētu pilnībā izmantot godīgas konkurences apstākļus iekšējā tirgū. Tam būtu jāatbalsta centieni labāk parādīt Savienības iedzīvotājiem ieguvumus no Savienības konkurences politikas, tostarp

sadarbojoties ar pilsoniskās sabiedrības grupu pārstāvjiem un attiecīgajām ieinteresētajām personām. Paredzams, ka Programmas konkurences daļas īstenošanā būs vajadzīga elastība, lai reaģētu uz mainīgajām vajadzībām, ko ietekmē dinamiskas un straujas norises konkurences apstākļos iekšējā tirgū, kuru tempu un apjomu ir grūti aplēst. Minētās norises ir jo īpaši saistītas ar digitalizāciju, mākslīgo intelektu, algoritmiem, lielajiem datiem, kiberdrošību un tiesu ekspertīzes tehnoloģijām.

(23) Ir ārkārtīgi svarīgi stiprināt Savienības uzņēmumu konkurētspēju un ilgtspēju, vienlaikus nodrošinot patiesi vienlīdzīgus konkurences apstākļus un atvērtu un konkurētspējīgu iekšējo tirgu. MVU ir Savienības ekonomikas dzinējspēks. Tie veido 99,8 % no visiem Savienības uzņēmumiem, nodrošina divas trešdaļas darbvietu un ievērojami sekmē tādu jaunu kvalitatīvu darbvietu radīšanu visās nozarēs, kurām ir reģionāla un vietēja dimensija, un tādējādi īsteno sociālo kohēziju. MVU ir būtiska nozīme rūpniecības modernizēšanā un ekonomikas zaļajā un digitālajā pārveidē, tostarp klimatneitralitātes panākšanā. Tāpēc Programmai būtu jāatbalsta to centieni palielināt resursefektivitāti un izstrādāt videi draudzīgus augstas kvalitātes produktus un pakalpojumus. Tādā veidā Programmai arī būtu jāpalīdz uzlabot MVU konkurētspēju globālajā tirgū.

(24) MVU sastopas ar kopīgiem izaicinājumiem, kas lielākus uzņēmumus neietekmē tādā pašā mērā. Minētie kopīgie izaicinājumi ietver finansējuma iegūšanu, prasmīga darbaspēka pieņemšanu darbā, MVU administratīvā sloga mazināšanu, radošuma un inovācijas ieviešanu, cita starpā izmantojot publisko iepirkumu, un piekļuvi pasaules tirgiem un vērtību ķēdēm, lai MVU varētu attīstīt internacionalizācijas darbības. Ar Programmu šādas tirgus nepilnības būtu jārisina proporcionāli, vienlaikus neradot nepamatotus konkurences kropļojumus iekšējā tirgū. Programmā būtu jāņem vērā arī īpašās vajadzības, kādas ir konkrētiem MVU veidiem, piemēram, mikrouzņēmumiem, MVU, kas sniedz pakalpojumus, un MVU, kas nodarbojas ar amatniecību, kā arī MVU, kas sastāv no pašnodarbinātām personām, brīvo profesiju pārstāvjiem un sociālās ekonomikas uzņēmumiem. Sociālās ekonomikas uzņēmumi Savienībā ietver dažāda veida sociālās ekonomikas uzņēmumus un subjektus, piemēram, kooperatīvus, savstarpējās sabiedrības, bezpeļņas apvienības, fondus, sociālos uzņēmumus un citus uzņēmumu veidus. Tā kā to galvenais mērķis ir radīt kopīgu vērtību un sociālo ietekmi cilvēkiem, nevis gūt peļņu, tie spēj darboties kā sociālās inovācijas, pārredzamas pārvaldības un solidaritātes dzinējspēks, no jauna ieguldot lielāko daļu peļņas vai pārpalikuma savu mērķu sasniegšanā. Uzmanība būtu jāpievērš arī potenciālo jauno uzņēmēju, piemēram, jauniešu un sieviešu uzņēmēju, gados vecāku cilvēku un personu ar invaliditāti, īpašajām vajadzībām.

(25) Programmā būtu jāņem vērā MVU, kā noteikts Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK ([13]). Piemērojot šo regulu attiecībā uz MVU, Komisijai būtu jāapspriežas ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp publiskām un privātām organizācijām, kas pārstāv MVU, un dalībvalstu tirdzniecības veicināšanas organizācijām.

(26) Ar Programmu būtu jāatbalsta un jāveicina inovācijas kultūra, kas attīsta rūpniecības ekosistēmas, kuras spēj veicināt uzņēmējdarbības sākšanu un MVU izaugsmi, koncentrējoties uz visiem MVU, kas spēj izturēt pārbaudījumus, ko rada zaļā un digitālā pārkārtošanās un strauji mainīga vide ar aizvien lielāku konkurenci. Ar Programmu būtu jātiecas, veicinot jaunus sadarbīgas uzņēmējdarbības modeļus, tīklu veidošanu un zināšanu un resursu apmaiņu, atbalstīt inovācijas ieviešanas procesu, tostarp visās Eiropas partnerībās starp klasteriem un uzņēmējdarbības tīklu organizācijām.

([13]) Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

(27) Izstrādājot darba programmas MVU atbalstam, būtu jāņem vērā MVU stratēģijas un Mazās uzņēmējdarbības akta stratēģiskie noteikumi, kā arī MVU darbības konteksts, kā aprakstīts MVU darbības pārskatā. Uzmanība būtu jāpievērš MVU sūtņu tīklam.

(28) Daudzas Savienības konkurētspējas problēmas ir saistītas ar MVU grūtībām iegūt finansējumu. Minētās grūtības rodas, jo MVU ne vienmēr var pierādīt savu kredītspēju un tiem nav pietiekamu aktīvu, kas būtu nodrošinājums aizdevējiem (t. i., nodrošinājuma/garantiju), vai tāpēc, ka tiem trūkst izpratnes par mehānismiem, kas paredzēti to darbību atbalstam un kas jau pastāv Savienības, valsts vai vietējā līmenī. Papildu sarežģījumus attiecībā uz finansējumu rada MVU vajadzība saglabāt konkurētspēju, iesaistoties citā starpā inovācijas ieviešanas darbībās, digitalizācijā un internacionalizācijā, kā arī pilnveidojot sava darbaspēka prasmes un to pārkvalificējot. Ierobežota piekļuve finansējumam negatīvi ietekmē uzņēmumu izveidi un izveidoto uzņēmumu izaugsmes un dzīvotspējas rādītājus, kā arī jaunpienācēju uzņēmēju gatavību pārņemt ekonomiski dzīvotspējīgus uzņēmumus mantošanas gadījumā.

(29) Prasmju trūkums ir būtisks šķērslis uzņēmumu izaugsmei Savienībā. Lai sekmētu uzņēmējdarbības garu Savienībā un atbalstītu MVU izaugsmi un to digitālo un zaļo pārkārtošanos, ar Programmu būtu jāveicina un jāatvieglo piekļuve MVU paredzētajām prasmju un mentorēšanas shēmām, un jo īpaši tehnoloģisko uzņēmējdarbības un vadības prasmju attīstīšanai. Šīs darbības Komisijai būtu jākoordinē ar iniciatīvām, kas tiek īstenotas citās Savienības, valstu un reģionālajās programmās, ar mērķi panākt lielāku sinerģiju un izvairīties no pārklāšanās.

(30) Lai pārvarētu tirgus nepilnības un nodrošinātu, ka MVU, tostarp jaunuzņēmumi un augoši uzņēmumi, turpina pildīt savu uzdevumu kā Savienības ekonomikas konkurētspējas pamats, MVU ir vajadzīgs papildu atbalsts parāda un pašu kapitāla instrumentu veidā, kas izveidoti saskaņā ar MVU politikas logu fondā *InvestEU*, kurš ir izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523 ([14]). Aizdevumu garantiju mehānisms, kas tika izveidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1287/2013 ([15]), ir pierādījis, ka tam ir pievienotā vērtība, un gaidāms, ka tam būs pozitīva ietekme uz vismaz 500 000 MVU. Lielāku uzmanību varētu pievērst tam, kā uzlabot iespējamu labuma guvēju informētību par to, ka MVU ir pieejama programma *InvestEU*.

(31) Ar Programmā paredzētajām darbībām būtu jācenšas sasniegt tās politiskos mērķus, ne tikai izmantojot dotācijas, bet arī vienkāršojot piekļuvi finanšu instrumentiem un budžeta garantijām, kas paredzēti fonda *InvestEU* MVU politikas logā, un būtu jāuzlabo sinerģija ar citām Savienības programmām. Visām darbībām vajadzētu būt ar uzskatāmu Savienības pievienoto vērtību.

(32) Ar Programmu būtu efektīvi jāatbalsta MVU visā to dzīves ciklā, nodrošinot palīdzību, kas sniedzas no palīdzēšanas MVU atrast partnerus kopīgiem projektiem līdz komercializācijai un piekļuvei tirgum, spēju veidošanai un mudināšanai uz sadarbību līdztekus klasteriem un uzņēmējdarbības tīklu organizācijām. Ar Programmu būtu jāatbalsta arī MVU zaļā un digitālā pārkārtošanās, un tai būtu jāpamatojas uz unikālajām zināšanām un speciālajām zināšanām, kas par MVU ir izstrādātas, kā arī uz ilgo pieredzi darbā ar Savienības, valstu un reģionālajām ieinteresētajām personām. Minētā atbalsta pamatā vajadzētu būt pieredzei, kas gūta Eiropas Biznesa atbalsta tīklā (*EEN*), kurš kā vienas pieturas aģentūra palīdz uzlabot MVU konkurētspēju un attīstīt uzņēmējdarbību iekšējā tirgū un ārpus tā. *EEN* turpina sniegt pakalpojumus citu Savienības programmu, īpaši pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa", kas ir izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695 ([16]), vārdā, izmantojot minēto programmu finanšu resursus. Ar *EEN* palīdzību būtu arī jāsekmē ciešāka MVU līdzdalība tādu iekšējā tirgus politikas iniciatīvu izstrādē kā publiskais iepirkums un standartizācijas procesi. Ar *EEN* starpniecību būtu jāuzlabo sadarbība ar Eiropas digitālās inovācijas centriem, kas paredzēti programmā "Digitālā Eiropa", kura ir izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/694 ([17]), un konsultāciju centriem *InvestEU*. Turklāt sekmīgā

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1287/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Uzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas programmu (*COSME*) (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1639/2006/EK (OV L 347, 20.12.2013., 33. lpp.).

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis) , ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L … 12.5.2021.).

([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/694 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido programmu "Digitālā Eiropa" un atceļ Lēmumu (ES) 2015/2240 (OV L … 11.5.2021.).

mentorēšanas shēma, proti, "*Erasmus* jaunajiem uzņēmējiem", būtu jāsaglabā kā rīks, ar ko jaunpienācēji uzņēmēji vai topošie uzņēmēji varētu iegūt uzņēmējdarbības un vadības pieredzi no viņiem piemeklēta pieredzējuša citas valsts uzņēmēja un no viņa mācīties, tādējādi nostiprinot savas uzņēmējdarbības spējas. Vajadzētu paplašināt Programmas ģeogrāfisko pārklājumu un piedāvāt uzņēmējiem plašāku piemeklēto iespēju klāstu attiecīgā gadījumā papildus citām Savienības iniciatīvām.

(33) Būtu jāpieliek papildu pūles, lai samazinātu administratīvo slogu un, samazinot izmaksas, kas MVU rodas sarežģīto pieteikuma iesniegšanas procesu un dalības prasību dēļ, palielinātu piekļuvi Programmas iniciatīvām. Minētajā kontekstā galvenajam to MVU informācijas punktam, kuri ir ieinteresēti piekļuvē Savienības līdzekļiem, vajadzētu būt *EEN*, kas darbotos kā vienas pieturas aģentūra un sniegtu tiem pielāgotus norādījumus. Ir svarīgi balstīties uz pieredzi, kas gūta pašreizējos pasākumos, ar kuriem atbalsta MVU, saglabājot gatavību tos pielāgot, ņemot vērā mainīgos MVU apstākļus vienotajā tirgū, īpaši attiecībā uz digitalizāciju un regulatīvo slogu.

(34) Tā kā klasteri piedāvā uzņēmējdarbībai labvēlīgu un stabilu vidi, tie ir stratēģisks MVU konkurētspējas atbalsta un paplašināšanas instruments. Tie var veicināt zaļo un digitālo rūpniecības, tostarp pakalpojumu, pārkārtošanos un, radot izaugsmi un darbvietas, stiprināt reģionu ekonomisko attīstību. Ir svarīgi, lai kopīgās klasteru iniciatīvas sasniegtu kritisko masu, jo tas paātrinātu MVU izaugsmi. Savienojot specializētās rūpniecības ekosistēmas, klasteri rada mazajiem un vidējiem uzņēmumiem jaunas uzņēmējdarbības iespējas un tos labāk iekļauj Savienības un pasaules mēroga stratēģiskajās vērtības ķēdēs. Būtu jāpiešķir atbalsts starpvalstu un starpreģionālu partnerības stratēģiju izstrādei un tādu kopīgu darbību īstenošanai, ko atbalsta ar Eiropas Klasteru kopdarbības programmu un Eiropas Resursefektivitātes zināšanu centru. Atbalstā būtu arī jāiekļauj palīdzība, ko sniedz MVU, lai tie apvienotos komandās ar MVU no trešām valstīm. Ilgtspējīga partnerību veidošana būtu jāveicina, turpinot finansēšanu, ja ir sasniegti starpposma mērķrādītāji attiecībā uz sniegumu un līdzdalību. Tiešais atbalsts MVU ar klasteru organizāciju starpniecību būtu jānovirza šādām vajadzībām: progresīvo tehnoloģiju, jaunu uzņēmējdarbības modeļu, mazoglekļa un resursefektīvu risinājumu ieviešanas, radošuma un dizaina veicināšanu, prasmju uzlabošanu, talantu piesaisti, uzņēmējdarbības akcelerāciju un internacionalizāciju. Minētajam tiešajam atbalstam MVU būtu jāpiesaista arī citi specializētie MVU atbalstītāji, lai veicinātu rūpniecības pārveidi un pārdomātas specializācijas stratēģiju īstenošanu. Programmai tādējādi vajadzētu palīdzēt veidot un sekmēt jau pastāvošās saiknes ar Savienības inovācijas centriem, jo īpaši ar tās digitālās inovācijas centiem, un investīcijām, ko veic saskaņā ar kohēzijas politiku un pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa". Varētu tikt izpētītas arī sinerģijas ar programmu "*Erasmus+*", kas ir izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) XXX/… ([18]).

(35) Programmai būtu jāpalīdz stiprināt attiecības starp uzņēmumiem, īpaši MVU, un universitātēm, pētniecības centriem un citām iestādēm, kas iesaistītas zināšanu veidošanā un izplatīšanā. Šī saikne varētu palīdzēt uzlabot uzņēmumu spēju risināt stratēģiskās problēmas, ko rada jaunā starptautiskā vide.

(36) Tā kā MVU ir mazāki, tie saskaras ar konkrētiem izaugsmes šķēršļiem. Tiem ir īpaši grūti kļūt lielākiem un paplašināt dažas uzņēmuma darbības. Pamatojoties uz panākumiem, atziņām un pieredzi, kas gūti no MVU instrumenta un Savienības klasteru projektiem, kuri vērsti uz jaunām rūpnieciskajām vērtību ķēdēm programmā "Apvārsnis 2020", kas ir izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1291/2013 ([19]), Programmai būtu jāatbalsta MVU darbību paplašināšana visos būtiskajos to attīstības posmos, tostarp jāatbalsta internacionalizācija, inovācijas ieviešana un komercializācijas darbības. Minētais atbalsts papildinātu to atbalstu, ko Eiropas Inovācijas padome sniegtu saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", kurā uzmanība galvenokārt tiks pievērsta radikālai un revolucionārai inovācijai, un tādējādi arī inovatīviem MVU, un kas jo īpaši ir vērsta uz tirgu radošu inovāciju, vienlaikus atbalstot arī visu veidu inovāciju, tostarp pakāpenisku inovāciju.

([18]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) XXXX/…ar ko izveido Savienības programmu izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā "*Erasmus+*" un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013 (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

([19]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1291/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK (OV L 347, 20.12.2013., 104. lpp.).

(37) Radošums un visi inovācijas veidi, tostarp inovācija, ar ko cenšas uzlabot resursefektivitāti un energoefektivitāti, ir būtiski Savienības rūpniecības vērtību ķēžu konkurētspējai. Kā uzņēmējdarbības un rūpniecības nozaru modernizācijas katalizatori tie veicina gudru, integrējošu un ilgtspējīgu izaugsmi. Tomēr MVU tos joprojām neizmanto pietiekami plaši. Tāpēc ar Programmu būtu jāatbalsta mērķorientētas darbības, tīkli un partnerības, kas paredzētas radošuma rosinātai inovācijai, lai dotu MVU iespējas panākt zaļo un digitālo pārkārtošanos visās rūpniecības vērtību ķēdēs un ekosistēmās.

(38) Iekšējā tirgū svarīga nozīme ir Eiropas standartiem. Standarti ir ļoti svarīgi uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspējas nodrošināšanai. Eiropas standarti ir arī būtisks instruments Savienības tiesību aktu un politikas atbalstam vairākās nozīmīgās jomās, kuras sekmē zaļo un digitālo pārkārtošanos, tādējādi pozitīvi ietekmējot sabiedrību kopumā, piemēram, enerģētika, klimata pārmaiņas un vides aizsardzība, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, ilgtspējīga resursu izmantošana un reciklēšana, inovācija, produktu drošība, patērētāju tiesību aizsardzība, darba ņēmēju drošība un darba apstākļi, un iedzīvotāju novecošana. Lai maksimāli palielinātu to devumu, kā liecina pieredze, būtu jāuzlabo standartu izstrādes ātrums un savlaicīgums un būtu jāpieliek lielāki centieni, lai labāk iesaistītu visas attiecīgās ieinteresētās personas, arī patērētāju pārstāvjus.

(39) Eiropas standartizācijas darbības reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1025/2012 ([20]), un tās tiek īstenotas ilglaicīgā publiskā un privātā sektora partnerībā, kas ir ļoti svarīgi, lai sasniegtu mērķus, kas ir izvirzīti minētajā regulā, kā arī tos, kas iekļauti Savienības vispārējā un nozaru standartizācijas politikā.

(40) Iekšējam tirgum, rezultatīvai finanšu tirgu darbībai un tam, lai banku savienības un kapitāla tirgus savienības kontekstā īstenotu integrētu finanšu pakalpojumu tirgu, ir būtiska laba kopīgo finanšu un nefinanšu pārskatu sagatavošanas noteikumu darbība.

(41) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002 ([21]) Starptautiskie finanšu pārskatu standarti (SFPS), ko pieņēmusi Starptautisko Grāmatvedības standartu Padome, un saistītās interpretācijas, ko izdevusi SFPS interpretācijas komiteja, ir jāiestrādā Savienības tiesībās, lai tos varētu piemērot uzņēmumi, kuru vērtspapīri Savienībā tiek kotēti regulētā tirgū, ja vien SFPS atbilst minētajā regulā noteiktajām prasībām, turklāt arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/34/ES ([22]) noteiktajai prasībai, ka pārskatiem ir jāsniedz patiess un skaidrs priekšstats, un tiem jāsniedz labums Eiropas sabiedrības interesēm. Šādi starptautiski grāmatvedības standarti ir jāizstrādā pārredzamā un demokrātiski atbildīgā veidā. Tāpēc SFPS ir viens no nozīmīgākajiem elementiem iekšējā tirgus darbībā, un Savienība tādēļ ir tieši ieinteresēta nodrošināt, lai SFPS izstrādes un apstiprināšanas procesā tiktu iegūti tādi standarti, kas atbilst iekšējā tirgus tiesiskā regulējuma prasībām. Tādēļ ir svarīgi iedibināt Programmā attiecīgus SFPS fonda finansēšanas pasākumus.

(42) Ņemot vērā Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēju grupas (*EFRAG*) nozīmi novērtēšanā par to, vai SFPS atbilst Savienības tiesību aktu un politikas prasībām, kas noteiktas Regulā (EK) Nr. 1606/2002, Savienībai ir arī jānodrošina stabila *EFRAG* finansēšana un tādējādi ar Programmu jāpiešķir tai līdzekļi. *EFRAG* tehniskais darbs būtu jāorientē uz tehnisku Komisijas konsultēšanu par SFPS apstiprināšanu, kā arī uz pienācīgu Savienības līdzdalību minēto SFPS izstrādes procesā, un būtu jānodrošina, ka starptautisko standartu noteikšanas procesā tiek pienācīgi

([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1025/2012 (2012. gada 25. oktobris) par Eiropas standartizāciju, ar ko groza Padomes Direktīvas 89/686/EEK un 93/15/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/9/EK, 94/25/EK, 95/16/EK, 97/23/EK, 98/34/EK, 2004/22/EK, 2007/23/EK, 2009/23/EK un 2009/105/EK un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 87/95/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1673/2006/EK (OV L 316, 14.11.2012., 12. lpp.).

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1606/2002 (2002. gada 19. jūlijs) par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu (OV L 243, 11.9.2002., 1. lpp.).

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.).

ņemtas vērā Savienības intereses. Šajās interesēs būtu jāietver jēdziens "prudenciāla pieeja", jāsaglabā prasība sniegt patiesu un skaidru priekšstatu, kā noteikts Direktīvā 2013/34/ES, un jāaizsargā Eiropas sabiedrības intereses, kā noteikts Regulā (EK) Nr. 1606/2002, ņemot vērā SFPS ietekmi uz finanšu stabilitāti un ekonomiku. Lai korporatīvo pārskatu izstrādē veicinātu inovācijas un paraugprakses attīstību, *EFRAG* ir izveidota arī Eiropas Korporatīvo pārskatu laboratorija. Tā nodrošina forumu, kurā uzņēmumi un ieguldītāji var dalīties ar paraugpraksi, it īpaši nefinanšu pārskatu un ilgtspējības pārskatu jomā. Pamatojoties uz šo darbu, *EFRAG* būtu arī jāpalīdz izstrādāt nefinanšu pārskatu standartus.

(43) Obligātās revīzijas jomā Pārraudzības grupa – starptautiska struktūra, kas atbildīga par Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) pārvaldības reformas pārraudzību, – 2005. gadā izveidoja Sabiedrības interešu Uzraudzības padomi (*PIOB*). *PIOB* uzdevums ir pārraudzīt procesu, kura rezultātā tiek pieņemti starptautiskie revīzijas standarti (SRS), kā arī citas sabiedrisko interešu darbības, ko veic *IFAC*. Starptautiskos revīzijas standartus var pieņemt piemērošanai Savienībā jo īpaši ar nosacījumu, ka tie ir izstrādāti pienācīgā kārtā, ar publisku pārraudzību un pārredzamā veidā, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/43/EK ([23]) 26. pantā. Ņemot vērā SRS ieviešanu Savienībā un *PIOB* svarīgo uzdevumu nodrošināt šo standartu atbilstību Direktīvas 2006/43/EK prasībām, ir svarīgi Programmā paredzēt attiecīgus *PIOB* finansēšanas pasākumus.

(44) Savienība, atbalstot un papildinot dalībvalstu politikas pasākumus, ar ko cenšas nodrošināt, lai iedzīvotāji, kad tie rīkojas kā patērētāji, varētu visā pilnībā izmantot iekšējā tirgus priekšrocības un lai tad, kad viņi to dara, ar konkrētām darbībām tiktu pienācīgi aizsargāta viņu drošība un juridiskās un ekonomiskās intereses, palīdz nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzību augstā līmenī un to, lai patērētājiem būtu pilnvērtīgas iespējas rīkoties un iekšējā tirgū viņiem būtu pievērsta galvenā uzmanība. Ir arī nepieciešams, lai Savienība nodrošina, ka patērētāju un produktu drošības tiesību akti visur tiek pareizi un vienādi īstenoti un ka uzņēmumiem ir vienlīdzīgi apstākļi, un līdz ar to ka iekšējā tirgū ir godīga konkurence. Turklāt ir nepieciešams sniegt patērētājiem vairāk rīcības iespēju, mudināt viņus veikt ilgtspējīgas un apzinātas izvēles un palīdzēt viņiem šo izvēļu veikšanā, tādējādi līdzdarbojoties tādas ilgtspējīgas, energoefektīvas, resursefektīvas ekonomikas veidošanā, kas būtu arī aprites ekonomika.

(45) Ar Programmu būtu jātiecas palielināt patērētāju, uzņēmumu, pilsoniskās sabiedrības un iestāžu pārstāvju informētību par Savienības tiesību aktiem patērētāju aizsardzības un drošības jomā. Tai būtu arī jādod iespējas patērētājiem un tos pārstāvošajām organizācijām rīkoties valsts un Savienības līmenī. Tas jo īpaši būtu jādara, atbalstot Eiropas patērētāju organizāciju *BEUC* (*Bureau Européen des Unions de Consommateurs*), kas ir jau sen izveidota un atzīta nevalstiska organizācija, kura pārstāv patērētāju intereses saistībā ar visām attiecīgajām Savienības politikas jomām, tādējādi ļaujot minētajai organizācijai veidot ciešāku sinerģiju patērētāju aizstāvības stiprināšanā. Tai tas arī būtu jāveic, jo īpaši atbalstot Eiropas Apvienību patērētāju pārstāvības koordinēšanai standartizācijā (*ANEC*), kas pārstāv patērētāju intereses standartizācijas jautājumos. To darot, īpaša uzmanība būtu jāpievērš jaunām tirgus vajadzībām attiecībā uz ilgtspējīga patēriņa veicināšanu, jo īpaši vēršot uzmanību uz darbībām, ar kurām apkaro ieprogrammēta nolietojuma praksi, kas ir maldinoša, un citu maldinošu praksi, piemēram, nepatiesus apgalvojumus par vidi, labāk informējot patērētājus par produktu ilgizturību un remontējamību. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš neaizsargātības novēršanai un to problēmu risināšanai, ko rada ekonomikas digitalizācija, piemēram, saistībā ar savienotiem produktiem, lietu internetu, mākslīgo intelektu un algoritmu izmantošanu un jaunu patēriņa modeļu un uzņēmējdarbības modeļu izstrādi. Ar Programmu būtu jāatbalsta darbības, ar ko izstrādā attiecīgo informāciju par tirgiem, tostarp publicē Savienības patēriņa tirgu rezultātu pārskatus.

(46) Ar Programmu būtu jāatbalsta valstu kompetentās iestādes, tostarp tās, kas ir atbildīgas par produktu drošības pārraudzību un īpaši sadarbojas, izmantojot bīstamām precēm paredzēto Savienības ātrās brīdināšanas sistēmu. Ar to arī būtu jāatbalsta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/95/EK ([24]) un Regulas (EK) Nr. 765/2008 izpilde attiecībā uz patērētāju tiesību aizsardzību un produktu drošību, kā arī jāatbalsta Patērētāju tiesību aizsardzības sadarbības tīkls un starptautiskā sadarbība starp attiecīgajām iestādēm trešās valstīs un Savienībā. Ar

([23]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/43/EK (2006. gada 17. maijs), ar ko paredz gada pārskatu un konsolidēto pārskatu obligātās revīzijas, groza Padomes Direktīvu 78/660/EEK un Padomes Direktīvu 83/349/EEK un atceļ Padomes Direktīvu 84/253/EEK (OV L 157, 9.6.2006., 87. lpp.).

([24]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/95/EK (2001. gada 3. decembris) par produktu vispārēju drošību (OV L 11, 15.1.2002., 4. lpp.).

Programmu būtu jātiecas visiem patērētājiem un tirgotājiem nodrošināt piekļuvi kvalitatīvai strīdu izšķiršanai ārpustiesas kārtībā, strīdu izšķiršanai tiešsaistē, kā arī informācijai par dalības procesu tiesiskās aizsardzības pasākumos.

(47) Ar Programmu būtu jāatbalsta arī Eiropas Patērētāju centru tīkls, kas palīdz patērētājiem gūt labumu no Savienības patērētāju tiesībām, kad tie tiešsaistē vai ceļojuma laikā pērk preces un pakalpojumus, kas tiek piedāvāti pāri robežām iekšējā tirgū un Eiropas Ekonomikas zonā. Tīkls, kuru veido 29 centri un kuru jau vairāk nekā 15 gadus kopīgi finansē Savienības patērētāju tiesību aizsardzības programmas, ir apliecinājis savu pievienoto vērtību, nostiprinot patērētāju un tirgotāju uzticēšanos iekšējam tirgum. Šis tīkls saņem vairāk nekā 120 000 patērētāju pieprasījumu gadā un ar preses un tiešsaistes informatīvo pasākumu starpniecību uzrunā miljoniem iedzīvotāju. Tas ir viens no vērtīgākajiem iedzīvotāju atbalsta tīkliem Savienībā; lielākā daļā tā centru ir arī kontaktpunkti, kas piedāvā padomu iekšējā tirgus tiesību aktu jautājumos, piemēram, par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/123/EK ([25]). Tīkla izvērtējumā ir uzsvērts, cik svarīgi ir turpināt centru darbību. Eiropas Patērētāju centru tīkls var arī būt nozīmīgs informācijas avots par apgrūtinājumiem un problēmām, ar ko patērētāji saskaras vietējā līmenī, un šāda informācija ir būtiska Savienības politikas veidošanai un patērētāju interešu aizsardzībai. Tiek arī plānots, ka tīkls izstrādās vienošanās par savstarpīgumu ar līdzīgām struktūrām trešās valstīs.

(48) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/6/EK ([26]), 2005/29/EK ([27]), 2011/83/ES ([28]), (ES) 2019/2161 ([29]) un (ES) 2020/1828 ([30]) tika pieņemtas, lai cita starpā nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret patērētājiem visā iekšējā tirgū saistībā ar pārrobežu jautājumiem, piemēram, neatbilstīgu produktu pārdošanu mehānisko transportlīdzekļu nozarē, divējādiem produktu kvalitātes standartiem vai problēmām, ar ko saskaras pasažieri lidojumu atcelšanas vai ilgas lidojumu kavēšanās gadījumā. To mērķis ir arī stiprināt dalībvalstu izpildes spējas, uzlabot produktu drošību un palielināt starptautisko sadarbību un jaunas tiesiskās aizsardzības iespējas, jo īpaši, izmantojot tiesīgo iestāžu pārstāvības prasības. 2017. gada maijā Komisija veica Savienības patērētāju un tirgvedības tiesību atbilstības pārbaudi, kas atklāja nepieciešamību uzlabot noteikumu izpildes nodrošināšanu un atvieglot tiesisko aizsardzību gadījumos, kur patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu pārkāpumi kaitējuši patērētājiem. Ņemot vērā minēto atbilstības pārbaudi, prioritātei vajadzētu būt atbalstīt pilnīgu minēto direktīvu un darbību īstenošanu un veicināt to pārrobežu izpildi.

(49) Iedzīvotājus jo īpaši ietekmē finanšu pakalpojumu tirgu darbība, un tādēļ tie būtu plašāk jāinformē par attiecīgajām tiesībām, riskiem un ieguvumiem. Finanšu tirgi ir būtisks iekšējā tirgus elements, un tiem vajadzīga stabila regulējuma un uzraudzības sistēma, kas ne tikai nodrošina finansiālu stabilitāti un ilgtspējīgu ekonomiku, bet arī to, lai augstā līmenī tiktu aizsargāti patērētāji un citi finanšu pakalpojumu galalietotāji, tostarp privātie ieguldītāji, noguldītāji, apdrošināšanas polises turētāji, pensiju fondu dalībnieki un labuma guvēji, individuāli akcionāri,

([25]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 27.12.2006., 36. lpp.).

([26]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/6/EK (1998. gada 16. februāris) par patērētāju aizsardzību, norādot patērētājiem piedāvāto produktu cenas (OV L 80, 18.3.1998., 27. lpp.).

([27]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.).

([28]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.).

([29]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/2161 (2019. gada 27. novembris), ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/6/EK, 2005/29/EK un 2011/83/ES attiecībā uz Savienības patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu labāku izpildi un modernizēšanu (OV L 328, 18.12.2019., 7. lpp.).

([30]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2020/1828 (2020. gada 25. novembris) par pārstāvības prasībām patērētāju kolektīvo interešu aizsardzībai un ar ko atceļ Direktīvu 2009/22/EK (OV L 409, 4.12.2020., 1. lpp.).

aizņēmēji un MVU. Programmai būtu jāpalīdz uzlabot patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju spēju piedalīties politikas veidošanā, tostarp sagatavojot un izplatot skaidru, pilnīgu un ērti lietojamu informāciju par produktiem, kas tiek piedāvāti finanšu tirgos.

(50) Tāpēc ar Programmu būtu jāturpina atbalstīt konkrētas Spēju veidošanas programmas 2017.–2020. gadam darbības, kuras veicina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2017/826 ([31]), kas turpināja 2012.–2017. gada izmēģinājuma projektu un sagatavošanas darbību. Tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka politikas veidotājiem ir zināmi tādu ieinteresēto personu viedokļi, kas nav finanšu nozares profesionāļi, un nodrošinātu labāku patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju interešu pārstāvību. Programmai būtu pastāvīgi jāpilnveido sava metodika un paraugprakse par to, kā palielināt patērētāju un finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos, lai noteiktu jautājumus, kas attiecas uz Savienības politikas veidošanu, un nodrošinātu patērētāju interešu aizsardzību finanšu pakalpojumu jomā. Šādām darbībām būtu jāuzlabo finanšu pakalpojumu nostādnes, īpaši tās, kuru mērķis ir veicināt labāku sabiedrības izpratni par to, kādas problēmas ir saistītas ar finanšu regulējumu, un uzlabot finanšpratību.

(51) Saistībā ar 2012.–2017. gada izmēģinājuma projektu un sagatavošanas darbību Komisija pēc ikgadēja atklāta uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus piešķīra dotācijas divām organizācijām. Minētās divas organizācijas ir *Finance Watch*, kas 2011. gadā ar Savienības dotācijām tika izveidota kā starptautiska bezpeļņas apvienība saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem, un *Better Finance*, kas tapa, jau pastāvošām Eiropas ieguldītāju un akcionāru apvienībām kopš 2009. gada vairākkārt reorganizējoties un mainot zīmolvārdus. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/826 izveidotajā spēju veidošanas programmā abas minētās organizācijas ir norādītās kā vienīgās labuma guvējas. Tāpēc minētās organizācijas vajadzētu turpināt līdzfinansēt no Programmas. Tomēr šis finansējums būtu rūpīgi jāizvērtē – cik efektīvi izvirzītie mērķi ir sasniegti un kāda ir to ietekme. Tālab, ja parādīsies citi iespējami labuma guvēji, kuru primāro mērķu un darbību vidū ir pārstāvēt patērētāju un galalietotāju intereses Savienības līmenī un kuru dalībnieku aprindām ir plašs ģeogrāfiskais pārklājums un plašs interešu loks, uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus vajadzētu būt pieejamam arī tiem.

(52) Lai aizsargātu patērētājus un lai iekšējais tirgus varētu efektīvi darboties, ir nepieciešama augsta līmeņa veselības aizsardzība augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomā. Droša un ilgtspējīga pārtikas piegādes ķēde ir sabiedrības un iekšējā tirgus darbības priekšnoteikums. Ārkārtīgi svarīgi ir novērst pārrobežu veselības krīzes un skandālus pārtikas jomā, jo tie traucē iekšējā tirgus darbību, ierobežojot personu un preču apriti un traucējot ražošanu un patēriņu. Tādēļ ar Programmu būtu jāatbalsta tādas konkrētas darbības kā ārkārtas pasākumu noteikšana krīzes situācijās, kas ietekmē dzīvnieku un augu veselību.

(53) Vispārīgais Savienības tiesību aktu mērķis attiecībā uz augiem, dzīvniekiem, pārtikas apriti un dzīvnieku barību ir nodrošināt augstu cilvēku, dzīvnieku un augu veselības līmeni visā pārtikas ķēdē, atbalstīt dzīvnieku labturības uzlabošanu, palīdzēt panākt augstu patērētāju aizsardzības un informētības līmeni un augstu vides aizsardzības līmeni, tostarp attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, un ņemot vērā situācijas, ko radījušas iespējamu klimata pārmaiņu sekas dalībvalstīs, vienlaikus uzlabojot pārtikas un dzīvnieku barības ražošanas ilgtspēju un veicinot pārtikas nodrošinājumu un pieņemamu cenu līmeni, samazinot pārtikas atkritumus, visā Savienībā paaugstinot produktu kvalitātes standartus, uzlabojot Savienības pārtikas un dzīvnieku barības nozares konkurētspēju un veicinot darbvietu izveidi, tostarp stimulējot pētniecību un inovāciju.

([31]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/826 (2017. gada 17. maijs), ar ko izveido Savienības programmu laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam, lai atbalstītu īpašas darbības, ar kurām pastiprina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā (OV L 129, 19.5.2017., 17. lpp.).

(54) Ņemot vērā to darbību specifiskumu, kuras attiecas uz cilvēku, dzīvnieku un augu veselības nodrošināšanu augstā līmenī, šajā regulā ir jāparedz speciāli attiecināmības kritēriji dotāciju piešķiršanā un publiskā iepirkuma izmantošanā. Jo īpaši, paredzot izņēmumu principam par nepiemērošanu ar atpakaļejošu spēku, kas ir noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, *Euratom*) 2018/1046 ([32]) ("Finanšu regula"), ārkārtas pasākumu izmaksas, kas radušās to steidzamības un neparedzamības dēļ, būtu jāuzskata par attiecināmām izmaksām, tostarp tajās būtu jāiekļauj arī izmaksas, kas radušās tādēļ, ka ir aizdomas par slimības sastopamību vai kaitīga organisma klātbūtni, ja minētā sastopamība ir vēlāk apstiprinājusies un par to ir paziņots Komisijai. Komisijai attiecīgas budžeta saistības būtu jāuzņemas un attiecināmo izdevumu maksājums jāveic pēc juridisko saistību parakstīšanas un pēc dalībvalstu iesniegto maksājuma pieteikumu izvērtēšanas. Būtu attiecināmas arī izmaksas, kuras radījuši uzraudzības, profilakses un aizsardzības pasākumi, kas veikti, ja noteiktas dzīvnieku slimības un zoonozes, kuras kļuvušas sastopamas vai izvērsušās trešā valstī, dalībvalstī vai tās aizjūras zemēs un teritorijās, tieši apdraud veselības stāvokli Savienībā, kā arī izmaksas, kuras radījuši veiktie aizsardzības pasākumi vai citas attiecīgās darbības, kas veiktas augu veselības stāvokļa atbalstam Savienībā.

(55) Ņemot vērā to, ka augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomā pieaug globalizācija, dalībvalstu veiktās oficiālas kontroles ir svarīgs instruments, lai verificētu un pārraudzītu attiecīgo Savienības prasību īstenošanu, ievērošanu un izpildīšanu, jo īpaši attiecībā uz importu. Lai pārtikas piegādes ķēdē saglabātu augstu drošības līmeni, kā arī patērētāju uzticēšanos, vienlaikus nodrošinot augstu vides aizsardzības un dzīvnieku labturības līmeni, ir ļoti svarīga oficiālo kontroles sistēmu rezultativitāte un efektivitāte. Šādu kontroles pasākumu vajadzībām būtu jāatvēl Savienības finansiālais atbalsts. Jo īpaši Eiropas Savienības references laboratorijām vajadzētu būt pieejamam finansiālam ieguldījumam, lai tām palīdzētu segt izmaksas, ko radījusi Komisijas apstiprinātu darba programmu īstenošana, un finansiālais ieguldījums var būt pieejams valsts augu un dzīvnieku veselības references laboratorijām, kurām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 ([33]) ir jāsaņem pietiekami finanšu resursi no dalībvalstīm, ar nosacījumu, ka var skaidri pierādīt, ka veiktajām darbībām ir Savienības pievienotā vērtība un ka šo darbību atbalstam programmā ir pieejams pietiekams finansējums. Turklāt oficiālo kontroļu rezultativitāte ir atkarīga arī no tā, vai kontroles iestāžu rīcībā ir labi apmācīts personāls, kam ir pienācīgas zināšanas par Savienības tiesību aktiem, tāpēc Savienībai būtu jāsniedz ieguldījums kompetento iestāžu organizētās mācībās un attiecīgās apmaiņas programmās.

(56) Savienībā un visā pasaulē par aizvien nopietnāku veselības problēmu kļūst rezistence pret antimikrobiāliem līdzekļiem. Tāpēc Programmā vajadzētu būt paredzētai iespējai līdzfinansēt pasākumus, ar ko atbalsta cīņu ar rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem.

(57) Augstas kvalitātes Eiropas statistikai, kas izstrādāta, sagatavota un izplatīta saskaņā ar Programmu, ievērojot Regulu (EK) Nr. 223/2009, ir būtiska nozīme uz faktiem balstītu lēmumu pieņemšanā. Eiropas statistikai vajadzētu būt laikus pieejamai, un tai būtu jāpalīdz īstenot Savienības politikas virzieni, kas minēti LESD, proti, pastiprināta un integrēta ekonomikas pārvaldība, sociālā, ekonomikas un teritoriālā kohēzija, ilgtspējīga attīstība, lauksaimniecības politika, Eiropas sociālā dimensija un globalizācija.

([32]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

([33]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/625 (2017. gada 15. marts), par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK un 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK (Oficiālo kontroļu regula) (OV L 95, 7.4.2017., 1. lpp.).

(58) Eiropas statistikai ir būtiska nozīme Savienības lēmumu pieņemšanā un Savienības iniciatīvu snieguma un ietekmes novērtēšanā. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt pastāvīgu Eiropai veltītas statistikas sniegšanu un izstrādi, izmantojot Savienības mēroga pieeju un skatījumā raugoties tālāk par iekšējo tirgu, lai aptvertu visas Savienības darbības un politikas jomas, turklāt dodot iespēju uzņēmumiem un iedzīvotājiem pieņemt apzinātus lēmumus.

(59) Ņemot vērā Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas regulējuma – Regulas (EK) Nr. 223/2009 nozīmē – horizontālo raksturu, uz to attiecas īpašas prasības un jo īpaši tās, kas minētajā regulā noteiktas attiecībā uz statistikas principu ievērošanu, kā arī Eiropas statistikas sistēmas darbību un tās pārvaldību, tostarp lomu un uzdevumiem, kas uzticēti Eiropas Statistikas sistēmas komitejai un Komisijai (*Eurostat*), statistikas darbību plānošanas izveidi un īstenošanu.

(60) Tā Programmas projekta daļa, kas attiecas uz Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas regulējumu, tika iesniegta iepriekšējai izskatīšanai Eiropas Statistikas sistēmas komitejā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 223/2009.

(61) Savienība un dalībvalstis ir apņēmušās būt līderpozīcijās, īstenojot Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam. Sekmējot 2030. gada programmas sasniegšanu, Savienība un dalībvalstis veicinās spēcīgāku, ilgtspējīgāku, iekļaujošāku, drošāku un pārtikušāku Eiropu. Programmai būtu jāpalīdz īstenot programmu 2030. gadam, tostarp līdzsvarojot ilgtspējīgas attīstības ekonomiskos, sociālos un vides aspektus, un šajā nolūkā uzņemoties skaidras un redzamas saistības attiecībā uz Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu integrēšanu.

(62) Atspoguļojot to, cik svarīgi pret klimata pārmaiņām cīnīties atbilstoši Savienības saistībām īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemto Parīzes nolīgumu un sasniegt Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, šī Programma ir paredzēta, lai palīdzētu integrēt klimatrīcību un sasniegtu vispārēju mērķrādītāju, kas paredz ar 30 % no Savienības budžeta izdevumiem atbalstīt klimata mērķu sasniegšanu. Attiecīgās darbības tiks formulētas Programmas sagatavošanas un īstenošanas posmā un atkārtoti izvērtētas attiecīgo novērtēšanas un pārskatīšanas procesu gaitā. Šajā kontekstā Programmai būtu jāatbalsta aktivitātes, kas atbilst klimata un vides standartiem un Savienības prioritātēm un kas nenodara būtisku kaitējumu vides mērķiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852 ([34]) nozīmē.

(63) Ar šo regulu paredz finansējumu, kas veidos Eiropas Parlamentam un Padomei galveno atsauces summu ikgadējās budžeta procedūras laikā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ([35]) 18. punkta nozīmē.

(64) Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu ([36]) paredz, ka jomās, uz kurām attiecas Programma, norit sadarbība starp Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas valstīm, kuras ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībnieces, no otras puses. Būtu jāparedz iespēja Programmā piedalīties arī valstīm, kas pievienojas, kandidātvalstīm un potenciālām kandidātvalstīm, Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm un citām trešām valstīm. Turklāt saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par sadarbību statistikas jomā ([37]) Eiropas statistikas jomā Programmai vajadzētu būt atvērtai Šveicei.

([34]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).
([35]) OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.
([36]) OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.
([37]) OV L 90, 28.3.2006., 2. lpp.

(65) Trešās valstis, kas ir EEZ dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu noteiktajā sadarbības satvarā, kas paredz programmu īstenošanu, pamatojoties uz lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar minēto līgumam. Trešās valstis arī var piedalīties, pamatojoties uz citiem juridiskiem instrumentiem. Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, kas prasītu, lai trešās valstis atbildīgajam kredītrīkotājam, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Revīzijas palātai piešķirtu tiesības un piekļuvi lai tie varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci.

(66) Šai Programmai piemēro Finanšu regulu. Finanšu regulā ir izklāstīti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, godalgām, iepirkumu, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentiem, budžeta garantijām, finansiālo palīdzību un ārējo ekspertu izdevumu atlīdzināšanu.

(67) Saskaņā ar iepriekšējām programmām un budžeta pozīcijām īstenotās darbības ir apliecinājušas, ka ir piemērotas un ka tās būtu jāsaglabā. Saskaņā ar Programmu ieviesto jauno darbību mērķis ir jo īpaši nostiprināt labi funkcionējošu iekšējo tirgu. Lai Programmas izpildē nodrošinātu lielāku vienkāršību un elastību un tādējādi labāk sasniegtu tās mērķus, darbības būtu jādefinē tikai kopējo, vispārīgo kategoriju jomā. Programmā būtu jāiekļauj arī to indikatīvo aktivitāšu saraksts, kas attiecas uz konkrētiem mērķiem konkurētspējas, patērētāju tiesību aizsardzības jomā, vai konkrētas aktivitātes, kas izriet no regulatīvām prasībām, piemēram, konkrētas aktivitātes standartizācijas, tirgus uzraudzības jomās, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomā un Eiropas statistikas jomā.

(68) Ir nepieciešams konkretizēt noteiktas to subjektu kategorijas, kuri ir tiesīgi saņemt finansējumu, kā arī subjektus, kuri būtu tiesīgi saņemt finansējumu bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus.

(69) Ņemot vērā aizvien lielāko globālās ekonomikas savstarpējo atkarību un digitalizāciju, Programmai būtu jāturpina piedāvāt iespēju konkrētās aktivitātēs iesaistīt ārējus ekspertus, piemēram, trešo valstu amatpersonas, starptautisku organizāciju pārstāvjus vai ekonomikas dalībniekus.

(70) Ir nepieciešams norādīt konkrētus kritērijus attiecībā uz līdzfinansēšanas noteikumiem un attiecināmajām izmaksām. Dažu konkrēto mērķu īstenošanas attiecināmās izmaksas varētu būt nepieciešams finansēt pilnā apjomā, tāpēc vajadzētu būt iespējai atkāpties no Finanšu regulas 190. panta.

(71) Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punkta otrās daļas a) apakšpunktu dotāciju var piešķirt par jau uzsāktu pasākumu, ja pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka pasākumu nepieciešams uzsākt pirms dotāciju nolīguma parakstīšanas. Lai gan šajos gadījumos izmaksas, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, principā nebūtu attiecināmas, tomēr, ņemot vērā Programmas novēloto stāšanos spēkā un lai izvairītos no jebkādiem Savienības atbalsta traucējumiem, kas varētu kaitēt Savienības interesēm, izņēmuma kārtā tam vajadzētu būt iespējamam. Tādēļ, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu nepārtrauktību, uz noteiktu laiku daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam darbības sākumā izmaksām attiecībā uz darbību, kas ir jau sākusies, vajadzētu būt attiecināmām no 2021. gada 1. janvāra, pat ja minētās izmaksas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas. Šo pašu iemeslu dēļ un atbilstīgi tiem pašiem nosacījumiem, atkāpjoties no Finanšu regulas 193. panta 4. punkta, darbības dotāciju gadījumā izmaksām, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas, vajadzētu būt attiecināmām.

(72) Lai ņemtu vērā Komisijas apņēmību, kas pausta tās 2010. gada 19. oktobra paziņojumā "Par ES budžeta pārskatīšanu", un lai saskaņotu un vienkāršotu finansēšanas programmas, ja ar paredzētajām darbībām saskaņā ar Programmu iecerēts sasniegt mērķus, kas dažādiem finansēšanas instrumentiem ir kopīgi, resursi būtu jāizmanto kopīgi ar citiem Savienības finansēšanas instrumentiem, tomēr novēršot divkāršu finansēšanu.

(73) Programmai būtu jāveicina tas vispārējais atbalsts tālāko reģionu īpašajām vajadzībām un to integrācijai iekšējā tirgū, kuru nesen atkārtoti apstiprināja Komisijas paziņojums "Stiprāka un atjaunota stratēģiskā partnerība ar ES tālākajiem reģioniem".

(74) Programmai būtu jāveicina sinerģija, vienlaikus novēršot pārklāšanos ar saistītajām Savienības programmām un darbībām. Darbībām saskaņā ar Programmu būtu jāpapildina tās muitas nozares un "*Fiscalis*" programmu darbības, kas noteiktas attiecīgi ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/444 ([38]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu, ar ko sadarbībai nodokļu uzlikšanas jomā izveido programmu "*Fiscalis*", un kas arī ir paredzētas iekšējā tirgus atbalstam un uzlabošanai.

(75) Programmai būtu jāveicina sinerģija, komplementaritāte un papildināmība attiecībā uz MVU un uzņēmējdarbības atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu. Turklāt fonda *InvestEU* MVU politikas logā garantēs parāda un pašu kapitāla atbalstu, lai uzlabotu MVU piekļuvi finansējumam un finansējuma pieejamību MVU. Programmai būtu arī jācenšas panākt sinerģiju ar Kosmosa programmu, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/696 ([39]), lai MVU rosinātu gūt labumu no revolucionārām inovācijām un citiem risinājumiem, kas izstrādāti ar minētās programmas atbalstu.

(76) Programmai būtu jāveicina sinerģija ar pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", kuras mērķis ir veicināt pētniecību un inovāciju. Tas jo īpaši attiecas uz papildināmību ar topošās Eiropas Inovācijas padomes darbībām inovatīviem uzņēmumiem, kā arī uz atbalstu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem paredzētiem pakalpojumiem, jo īpaši ar *EEN* starpniecību.

(77) Programmai būtu jāveicina sinerģija un papildināmība attiecībā uz programmu "Digitālā Eiropa", kuras mērķis ir veicināt Savienības ekonomikas un publiskā sektora digitalizāciju, vienlaikus palielinot kiberdrošību.

(78) Turklāt Programmai būtu arī jācenšas panākt sinerģiju ar programmu "Tiesiskums", kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/693 ([40]), un kuras mērķis ir atbalstīt turpmāku Eiropas tiesiskuma telpas attīstību efektīvas valstu tiesu sistēmu darbības labad, jo tas ir priekšnosacījums, kas paver iespēju veidot taisnīgu un izmaksu ziņā lietderīgu Savienības ekonomiku.

(79) Attiecībā uz darbaspēka un jaunatnes mobilitāti, kas ir būtiski svarīga labi funkcionējošam iekšējam tirgum, Programmai būtu jāveicina sinerģija ar "*Erasmus+*" programmu, programmu "Eiropas Solidaritātes korpuss", kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) XXXX/XXX ([41]), un Eiropas Sociālo fondu Plus, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+).

(80) Visbeidzot, tādas darbības kā veterinārie un fitosanitārie pasākumi dzīvnieku un augu veselības krīžu gadījumā varētu papildināt ar tirgus intervenci no Savienības kopējās lauksaimniecības politikas programmas.

(81) Ar Programmu īstenotajiem pasākumiem vajadzētu atspoguļot skaidru Savienības pievienoto vērtību, un tie būtu jāizmanto, lai samērīgā veidā novērstu tirgus nepilnības vai neoptimālas ieguldījumu situācijas, nedublējot vai neizstumjot privāto finansējumu.

(82) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([42]). Konsultēšanās procedūra būtu jāizmanto, lai pieņemtu darba programmas, ar kurām īsteno darbības, kas veicina rīcības iespēju nodrošināšanu patērētājiem. Pārbaudes procedūra būtu jāizmanto, attiecīgi, lai pieņemtu īstenošanas aktus saistībā ar darbībām, kas veicina MVU konkurētspēju, un lai pieņemtu īstenošanas aktus saistībā ar darba programmām, ar ko īsteno darbības, kas veicina augstu cilvēku, dzīvnieku un augu veselības līmeni, un, ja nepieciešams, lai noteiktu

([38]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/444 (2021. gada 11. marts), ar ko izveido Muitas programmu sadarbībai muitas jomā un atceļ Regulu (ES) Nr. 1294/2013 (OV L 87, 15.3.2021., 1. lpp.).

([39]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/696 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013, (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES (OV L …, 12.5.2021.).

([40]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/693 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido programmu "Tiesiskums" un atceļ Regulu (ES) Nr. 1382/2013 (OV L …, 5.5.2021.).

([41]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) XXXX/XXX (... gada ...), ar ko izveido programmu "Eiropas Solidaritātes korpuss" un atceļ Regulas (ES) 2018/1475 un (ES) Nr. 375/2014 (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

([42]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

līdzfinansējuma likmju samazinājumu darbībām, kuras attiecas uz veterinārajiem un fitosanitārajiem ārkārtas pasākumiem un ikgadējām un daudzgadējām valsts veterinārajām un fitosanitārajām programmām, kā arī lai pieņemtu īstenošanas aktus saistībā ar darba programmām, ar ko īsteno darbības, kas veicina pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgumu.

(83) Ja var panākt sinerģiju starp konkrētajiem Programmas mērķiem, vajadzīgos noteikumus varētu īstenot vienotā darba programmā.

(84) Savienības finansēšanas veidi un Programmas īstenošanas metodes būtu jāizraugās, pēc to spējas sasniegt konkrētos darbību mērķus un sasniegt rezultātus, jo īpaši ņemot vērā Savienības pievienoto vērtību, kontroles izmaksas, administratīvo slogu un sagaidāmo neatbilstības risku. Vajadzētu būt arī iespējai apsvērt, vai neizmantot vienreizējus maksājumus, vienotas likmes un vienības izmaksas, kā arī finansējumu, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Finanšu regulas 125. panta 1. punktā.

(85) Lai nodrošinātu regulāru pārraudzību un pārskatu sniegšanu par sasniegto progresu un Programmas efektivitāti un lietderību, jau pašā sākumā būtu jāizveido pienācīga Programmas darbību un rezultātu pārraudzības sistēma. Šādai pārraudzībai un pārskatu sniegšanai būtu jābalstās uz rādītājiem, ar ko tiek novērtēta Programmā veikto darbību ietekme salīdzinājumā ar iepriekš noteiktiem atskaites punktiem.

(86) Ievērojot 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu ([43]) 22. un 23. punktu, šī Programma būtu jānovērtē, pamatojoties uz informāciju, kas apkopota, saskaņā ar īpašām pārraudzības prasībām, bet vienlaikus izvairoties no administratīva sloga, jo īpaši dalībvalstīm, un no pārmērīga regulējuma. Minētajās prasībās vajadzības gadījumā būtu jāiekļauj izmērāmi rādītāji, ko izmanto par pamatu, lai novērtētu Programmas ietekmi uz vietas. Komisijai būtu jāsagatavo starpposma novērtējuma ziņojums par to, kā sasniegti ar Programmu atbalstīto darbību mērķi, par rezultātiem un ietekmi, par resursu izlietojuma efektivitāti un tās sniegto Savienības pievienoto vērtību, kā arī galīgais novērtējuma ziņojums par darbību ilgtermiņa ietekmi, rezultātiem un ilgtspēju, kā arī sinerģiju ar citām programmām.

(87) Lai pārraudzītu atbalstu MVU, Programmai būtu jāizmanto izmērāmi snieguma rādītāji. Atkarībā no informācijas pieejamības un attiecīgā gadījumā ar minētajiem rādītājiem būtu jāmēra Programmas rezultāti un ietekme uz tās konkrētajiem mērķiem un konkrētajām mērķgrupām (piemēram, sievietēm, jauniešiem un senioriem). Pārraugot ir jo īpaši svarīgi mērīt atbalstu, kas sniegts zaļās un digitālās pārkārtošanās procesam, internacionalizācijai un inovācijai. Turklāt pārraugot jāņem vērā kontekstuāli rādītāji, kas nemēra Programmas sniegumu, bet piedāvā pārskatu par vidi, kurā MVU darbojas.

(88) Neizsmeļošs to dzīvnieku slimību un zoonožu saraksts, kuras var pretendēt uz finansējumu uz ārkārtas pasākumu pamata un uz izskaušanas, kontroles un uzraudzības programmu pamata, būtu jāizveido, pamatojoties uz dzīvnieku slimībām, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 999/2001 ([44]), Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 2160/2003 ([45]), Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/99/EK ([46]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/429 ([47]).

([43]) OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

([44]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 999/2001, ar ko paredz noteikumus dažu transmisīvo sūkļveida encefalopātiju profilaksei, kontrolei un apkarošanai (OV L 147, 31.5.2001., 1. lpp.).

([45]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 2160/2003 (2003. gada 17. novembris) par salmonellas un dažu citu pārtikā sastopamu zoonozes īpašu izraisītāju kontroli (OV L 325, 12.12.2003., 1. lpp.).

([46]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/99/EK (2003. gada 17. novembris) par zoonožu un zoonožu ierosinātāju uzraudzību, ar kuru groza Padomes Lēmumu 90/424/EEK un atceļ Padomes Direktīvu 92/117/EEK (OV L 325, 12.12.2003., 31. lpp.).

([47]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/429 (2016. gada 9. marts) par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un ar ko groza un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku veselības jomā ("Dzīvnieku veselības tiesību akts") (OV L 84, 31.3.2016., 1. lpp.).

(89) Lai ņemtu vērā situācijas, ko izraisījušas dzīvnieku slimības, kuras būtiski ietekmē lopkopību vai lopkopības produktu tirdzniecību, cilvēkus apdraudošu zoonožu izplatīšanās vai jaunas zinātniskas norises vai epidemioloģisku notikumu gaitu, kā arī dzīvnieku slimības, kas var radīt jaunu apdraudējumu Savienībai, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz dzīvnieku slimību un zoonožu saraksta grozīšanu. Lai ņemtu vērā turpmākās norises saistībā ar subjektiem, kuriem var tikt piešķirta dotācija saskaņā ar Programmu saistībā ar patērētāju interešu pārstāvību Savienības līmenī, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz minēto subjektu saraksta grozīšanu. Lai nodrošinātu, ka Programmas virzība uz tās mērķu sasniegšanu tiek rezultatīvi novērtēta, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz to, lai vajadzības gadījumā grozītu rādītāju, pēc kuriem novērtē konkrēto mērķu sasniegšanu, sarakstu, kā arī papildinātu šo regulu, izveidojot pārraudzības un novērtēšanas sistēmu. Ir īpaši svarīgi, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu attiecīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Būtu jāapspriežas arī ar ieinteresētajām personām un patērētāju apvienībām. Lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

(90) Ievērojot Padomes Lēmumu 2013/755/ES ([48]), fiziskās personas un tiesību subjekti, kas iedibināti aizjūras zemēs vai teritorijās, ir tiesīgi saņemt finansējumu, ja vien tiek ievēroti Programmas noteikumi un mērķi un iespējamie režīmi, kas piemērojami dalībvalstī, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta.

(91) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 ([49]) un Padomes Regulām (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 ([50]), (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96 ([51]) un (ES) 2017/1939 ([52]) Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pasākumus attiecībā uz pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu, un – attiecīgā gadījumā – administratīvu sodu uzlikšanu. Saskaņā jo īpaši ar Regulām (*Euratom*, EK), Nr. 2185/96 un (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 *OLAF* ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371 ([53]). Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF*, Eiropas Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – *EPPO* nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.

(92) Šai regulai piemēro horizontālos finanšu noteikumus, ko pieņēmuši Eiropas Parlaments un Padome, pamatojoties uz LESD 322. pantu. Minētie noteikumi ir izklāstīti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei, izmantojot dotācijas, godalgas, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentus, budžeta garantijas, finansiālo

([48]) Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju") (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

([49]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (*Euratom*) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

([50]) Padomes Regula (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

([51]) Padomes Regula (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

([52]) Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

([53]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

palīdzību un ārējo ekspertu izdevumu atlīdzināšanu, kā arī paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, iekļauj arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.

(93) Personas datu apstrādi, kas saistībā ar šo regulu un dalībvalstu kompetento iestāžu uzraudzībā tiek veikta dalībvalstīs, reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 ([54]). Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 ([55]) reglamentē personas datu apstrādi, ko šīs regulas ietvaros un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja uzraudzībā veic Komisija. Jebkurai informācijas apmaiņai vai nodošanai, ko veic kompetentās iestādes, jāatbilst Regulas (ES) 2016/679 noteikumiem par personas datu nodošanu, jebkurai informācijas apmaiņai vai nodošanai, ko veic Komisija, jāatbilst Regulas (EU) 2018/1725 noteikumiem par personas datu nodošanu.

(94) Regulā (EK) Nr. 223/2009 ir paredzēti noteikumi par statistikas sagatavošanu saskaņā ar statistiskās konfidencialitātes principu un noteikts, ka valstu statistikas iestādēm, citām valsts iestādēm un Komisijai (*Eurostat*) jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu principu un pamatnostādņu pielāgošanu attiecībā uz konfidenciālu datu fizisku un loģisku aizsardzību.

(95) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi, proti, laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam izveidot programmu, kas paredzēta iekšējā tirgus darbības, uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspējas un ilgtspējas, un patērētāju tiesību aizsardzības uzlabošanai, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomai un plānošanas un finansēšanas regulējumam, lai izstrādātu, sagatavotu un izplatītu Eiropas statistiku, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, jo minētās jomas ir saistītas ar pārrobežu jautājumiem, bet lielāka Savienības rīcības potenciāla dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

(96) Programmai arī būtu jānodrošina, lai Savienības iekšējais tirgus ir labāk pamanāms un saskaņots, lai uzņēmumiem, jo īpaši MVU, piemīt lielāka konkurētspēja un ilgtspēja, un jāveicina Eiropas statistikas darbības, kas vērstas uz Savienības iedzīvotājiem, uzņēmumiem un pārvaldes iestādēm.

(97) Tā kā noteikumi, ar ko groza tiesību aktus, izsmeļ iedarbību brīdī, kad tie stājās spēkā, un tā kā grozījumi, kas ar tiem izdarīti citos tiesību aktos, tādējādi tajā pašā brīdī kļūst par minēto tiesību aktu daļu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 652/2014 ([56]) atcelšana neietekmē grozījumus, kas ar tās noteikumu grozīšanu tika izdarīti citos tiesību aktos, un jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 ([57]) un Padomes Direktīvā 2008/90/EK ([58]) attiecībā uz Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas izveidi, kura paliek spēkā neatkarīgi no Regulas (ES) Nr. 652/2014 atcelšanas.

([54]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

([55]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

([56]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 652/2014 (2014. gada 15. maijs), ar ko paredz noteikumus tādu izdevumu pārvaldībai, kuri attiecas uz pārtikas apriti, dzīvnieku veselību un dzīvnieku labturību, augu veselību un augu reproduktīvo materiālu, un ar ko groza Padomes Direktīvas 98/56/EK, 2000/29/EK un 2008/90/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 178/2002, (EK) Nr. 882/2004 un (EK) Nr. 396/2005, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/128/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1107/2009 un atceļ Padomes Lēmumus 66/399/EEK, 76/894/EEK un 2009/470/EK (OV L 189, 27.6.2014., 1. lpp.).

([57]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

([58]) Padomes Direktīva 2008/90/EK (2008. gada 29. septembris) par tirdzniecību ar augļaugu pavairošanas materiālu un augļaugiem, kas paredzēti augļu ražošanai (Pārstrādātā versija) (OV L 267, 8.10.2008., 8. lpp.).

(98) Lai nodrošinātu nepārtrauktību atbalsta sniegšanā starp 2014.– 2020. gada programmām tādās jomās kā uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspēja un ilgtspēja, patērētāju tiesību aizsardzība, finanšu pakalpojumu klienti un galalietotāji, finanšu pakalpojumu politikas veidošana, augi, dzīvnieki, pārtikas aprite un dzīvnieku barība un Eiropas statistika, kas izveidotas ar Regulu (ES) Nr. 1287/2013, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 254/2014 ([59]), Regulu (ES) 2017/826, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 258/2014 ([60]), Regulu (ES) Nr. 652/2014, Regulu (ES) Nr. 99/2013, un šo Programmu, jo īpaši attiecībā uz daudzgadu pasākumu turpināšanu un iepriekšējo programmu panākumu novērtēšanu, un lai atļautu sākt īstenošanu no 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas sākuma, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā, un tā būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra. No 2028. gada 1. janvāra no tehniskās un administratīvās palīdzības apropriācijām, ja vajadzīgs, būtu jāsedz izdevumi, kas saistīti ar tādu darbību pārvaldību, kuras līdz Programmas beigām vēl nebūs pabeigtas.

(99) Šīs regulas vēlās spēkā stāšanās dēļ nav iespējams ievērot termiņus, kas noteikti darba programmu pieņemšanai augu, dzīvnieku, pārtikas un dzīvnieku barības jomā, un termiņu, līdz kuram dalībvalstīm jāiesniedz savas 2021. un 2022. gada veterinārās un fitosanitārās programmas, tāpat nav iespējams ievērot termiņu, līdz kuram Komisijai minētās programmas jāapstiprina. Lai 2021. un 2022. gadā nodrošinātu, ka augu, dzīvnieku, pārtikas un dzīvnieku barības jomā darbības tiek pienācīgi īstenotas, minētajiem termiņiem uz 2021. un 2022. gadu nebūtu jāattiecas,

(100) Tādēļ no 2021. gada 1. janvāra būtu jāatceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 un (ES) Nr. 652/2014.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

**VISPĀRĪGI NOTEIKUMI**

*1. pants*

**Priekšmets**

Ar šo regulu laikposmam no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim izveido programmu, ar ko uzlabo iekšējā tirgus darbību, uzņēmumu, jo īpaši mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspēju un ilgtspēju un patērētāju tiesību aizsardzību, un paredz izdevumu pārvaldību augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomā un plānošanas un finansēšanas regulējumu Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 13. pantu (vienotā tirgus programma) ("Programma"). Programmas darbības ilgums ir saskaņots ar daudzgadu finanšu shēmas ilgumu.

Šajā regulā ir arī noteikti Programmas mērķi un attiecināmās darbības minēto mērķu īstenošanai, budžets laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam, Savienības finansējuma veidi un šāda finansējuma piešķiršanas noteikumi, un Programmas pārvaldības sistēma.

*2. pants*

**Definīcijas**

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "finansējuma apvienošanas darbība" ir no Savienības budžeta atbalstīta darbība, tostarp finansējuma apvienošanas mehānisma vai platformas ietvaros, kā tas ir noteikts Finanšu regulas 2. panta 6. punktā, kura apvieno no Savienības budžeta finansēta neatmaksājamā atbalsta veidus vai finanšu instrumentus ar atmaksājama atbalsta veidiem no attīstības vai citām publisko finanšu iestādēm, kā arī komerciālām finanšu iestādēm un investoriem;

([59]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 254/2014 (2014. gada 26. februāris) par daudzgadu patērētāju tiesību aizsardzības programmu no 2014. līdz 2020. gadam un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 1926/2006/EK (OV L 84, 20.3.2014., 42. lpp.).

([60]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 258/2014 (2014. gada 3. aprīlis), ar ko izveido Savienības programmu, lai atbalstītu īpašas darbības finanšu pārskatu un revīzijas jomā laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam, un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 716/2009/EK (OV L 105, 8.4.2014., 1. lpp.).

2) "Eiropas statistika" ir statistika, kas izstrādāta, sagatavota un izplatīta saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 223/2009;

3) "tiesību subjekts" ir fiziska persona vai juridiska persona, kas izveidota saskaņā ar Savienības, valsts vai starptautiskajiem tiesību aktiem un kam ir juridiskās personas statuss un spēja rīkoties savā vārdā, īstenot tiesības un uzņemties pienākumus, vai arī subjekts, kam nav juridiskas personas statusa, kā minēts Finanšu regulas 197. panta 2. punkta c) apakšpunktā;

4) "mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi" jeb "MVU" ir mikrouzņēmumi, mazi un vidēji uzņēmumi, kā definēts Ieteikumā 2003/361/EK;

5) "klasteri un uzņēmējdarbības tīklu organizācijas" ir neatkarīgu pušu struktūras vai organizētas grupas tādu organizāciju veidā, kuras ar mērķi stimulēt cita starpā inovācijas un internacionalizācijas darbības, tostarp sekmējot objektu un aprīkojuma kopīgošanu un zināšanu un lietpratības apmaiņu, atbalsta sadarbības, tīklošanas un mācību veicināšanu tādu uzņēmumu grupām, kas ir izveidoti tam, lai sniegtu vai novirzītu specializētus un pielāgotus uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU).

*3. pants*

**Programmas mērķi**

1. Programmas vispārīgie mērķi ir šādi:

a) uzlabot iekšējā tirgus darbību un jo īpaši aizsargāt iedzīvotājus, patērētājus un uzņēmumus, it sevišķi MVU, un nodrošināt tiem pilnvērtīgas iespējas rīkoties, uzraugot Savienības tiesību aktu izpildi, atvieglojot piekļuvi tirgum, nosakot standartus un veicinot cilvēku, dzīvnieku un augu veselību un dzīvnieku labturību, vienlaikus ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus un nodrošinot augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, kā arī uzlabojot sadarbību dalībvalstu kompetento iestāžu vidū un sadarbību starp šīm iestādēm, Komisiju un decentralizētajām Savienības aģentūrām;

b) izstrādāt, sagatavot un izplatīt augstas kvalitātes, salīdzināmu, savlaicīgu un ticamu Eiropas statistiku, uz kuru balstītos visu Savienības politikas virzienu izstrāde, pārraudzība un izvērtēšana, un palīdzēt iedzīvotājiem, politikas veidotājiem, iestādēm, uzņēmumiem, akadēmiskajām aprindām un plašsaziņas līdzekļiem pieņemt apzinātus lēmumus un aktīvi piedalīties demokrātiskajā procesā.

2. Programmas konkrētie mērķi ir šādi:

a) panākt efektīvāku iekšējā tirgus darbību, arī ņemot vērā digitālo pāreju:

   i) atvieglinot diskriminējošu, nepamatotu vai nesamērīgu šķēršļu novēršanu un likvidēšanu un atbalstot Savienības tiesību aktu izstrādi, īstenošanu un izpildi tādās jomās kā preču un pakalpojumu iekšējais tirgus, tostarp uzlabojot to, kā tiek piemēroti savstarpējās atzīšanas princips, publiskā iepirkuma noteikumi, uzņēmējdarbības tiesības, līgumtiesības un ārpuslīgumiskās tiesības, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas noteikumi, kapitāla un finanšu pakalpojumu brīvas aprites un konkurences noteikumi, tai skaitā izstrādājot uz lietotāju orientētus pārvaldības instrumentus;

   ii) atbalstot efektīvu tirgus uzraudzību visā Savienībā, lai nodrošinātu, ka Savienības tirgū tiek darīti pieejami tikai droši un atbilstīgi produkti – tostarp arī tiešsaistē pārdotie produkti –, kas nodrošina augstu patērētāju un citu galalietotāju aizsardzības līmeni, kā arī lai panāktu lielāku tirgus uzraudzības iestāžu viendabīgumu un palielinātu to spējas visā Savienībā;

b) stiprināt MVU konkurētspēju un ilgtspēju un panākt papildināmību Savienības līmenī, īstenojot pasākumus, kas:

   i) sniedz dažādu veidu atbalstu MVU, kā arī klasteriem un uzņēmējdarbības tīklu organizācijām, tostarp tūrisma nozarē, tādējādi sekmējot MVU izaugsmi, paplašināšanos un izveidi;

   ii) atvieglo piekļuvi tirgiem, tostarp internacionalizējot MVU;

iii) veicina uzņēmējdarbību un uzņēmējdarbības prasmju apguvi;

iv) veicina MVU labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi, atbalsta MVU digitālo pārveidi un sekmē jaunas darījumdarbības iespējas MVU, tostarp sociālās ekonomikas uzņēmumiem un uzņēmumiem ar inovatīviem darījumdarbības modeļiem;

v) atbalsta rūpniecības ekosistēmu un nozaru konkurētspēju, kā arī rūpniecības vērtībķēžu attīstību;

vi) veicina rūpniecības modernizāciju, dodot ieguldījumu zaļā, digitālā un noturīgā ekonomikā;

c) nodrošināt sekmīgu iekšējā tirgus darbību, izmantojot standartizācijas procesus, kas:

i) dod iespēju finansēt Eiropas standartizāciju un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām piedalīties Eiropas standartu izstrādē;

ii) atbalsta augstas kvalitātes starptautisko finanšu un nefinanšu pārskatu un revīzijas standartu izstrādi, sekmē to integrāciju Savienības tiesību aktos un veicina inovāciju un paraugprakses izstrādi uzņēmumu pārskatos;

d) atbalstīt patērētāju intereses un nodrošināt augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzību un produktu drošumu:

i) attiecībā uz patērētājiem:

— sniedzot patērētājiem, uzņēmumiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem iespējas, palīdzot tiem un izglītojot tos, jo īpaši par Savienības tiesību aktos noteiktajām patērētāju tiesībām;

— nodrošinot augsta līmeņa patērētāju aizsardzību, ilgtspējīgu patēriņu un produktu drošību, jo īpaši visneaizsargātākajiem patērētājiem, lai iekšējā tirgū veicinātu taisnīgumu, pārredzamību un uzticēšanos;

— nodrošinot, lai pienācīgi tiktu ņemtas vērā patērētāju intereses digitālajā pasaulē;

— atbalstot kompetentās izpildiestādes un patērētāju pārstāvju organizācijas, un darbības, ar kurām pastiprina kompetento iestāžu sadarbību, īpašu uzmanību pievēršot jautājumiem, ko rada esošās un jaunās tehnoloģijas;

— sekmējot standartu kvalitātes un pieejamības uzlabošanu visā Savienībā; efektīvā veidā risinot negodīgas komercprakses problēmu;

— nodrošinot, lai visiem patērētājiem būtu piekļuve efektīviem tiesiskās aizsardzības mehānismiem un lai visiem patērētājiem būtu sniegta pienācīga informācija par tirgiem un patērētāju tiesībām, un sekmējot ilgtspējīgu patēriņu, jo īpaši padziļinot izpratni par preču un pakalpojumu specifiskajām iezīmēm un ietekmi uz vidi;

ii) attiecībā uz patērētājiem un citiem finanšu pakalpojumu galalietotājiem:

— stimulējot patērētāju, citu finanšu pakalpojumu galalietotāju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju līdzdalību finanšu pakalpojumu politikas veidošanā;

— uzlabojot izpratni par finanšu nozari un par dažādām tirgoto finanšu produktu kategorijām;

— nodrošinot patērētāju interešu aizsardzību mazumtirdzniecības finanšu pakalpojumu jomā;

e) palīdzēt augstā līmenī nodrošināt cilvēku, dzīvnieku un augu veselību un drošību augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomās, cita starpā novēršot, atklājot un izskaužot dzīvnieku slimības un augiem kaitīgos organismus, tostarp īstenojot ārkārtas pasākumus plaša mēroga krīzes situāciju un tādu neparedzamu notikumu gadījumā, kas ietekmē dzīvnieku vai augu veselību, un atbalstot dzīvnieku labturības uzlabošanu, cīņu ar rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem un ilgtspējīgu pārtikas ražošanu un patēriņu, kā arī veicinot paraugprakses apmaiņu starp ieinteresētajām personām minētajās jomās;

f) savlaicīgi, objektīvi un izmaksefektīvi izstrādāt, sagatavot un izplatīt augstas kvalitātes Eiropas statistiku saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 12. panta 1. punktā minētajiem kvalitātes kritērijiem, izmantojot pastiprinātu Eiropas Statistikas sistēmu, kas minēta Regulas (EK) Nr. 223/2009 4. pantā, un ar minēto sistēmu uzlabotās partnerības un partnerības ar visām attiecīgajām ārējām personām, kā arī lietojot vairākus datu avotus, progresīvas datu analīzes metodes, viedās sistēmas un digitālās tehnoloģijas, un sniedzot datu sadalījumu pa valstīm un – kad tas iespējams – pa reģioniem.

*4. pants*

**Budžets**

1. Programmas īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmam no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim ir 4 208 041 000 EUR faktiskajās cenās.

2. No 1. punktā minētās summas šādas indikatīvas summas iedala šādiem mērķiem:

a) 451 569 500 EUR mērķim, kas norādīts 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktā;

b) 105 461 000 EUR mērķim, kas norādīts 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punktā;

c) 1 000 000 000 EUR mērķim, kas norādīts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā;

d) 220 510 500 EUR mērķim, kas norādīts 3. panta 2. punkta c) apakšpunktā.

e) 198 500 000 EUR mērķim, kas norādīts 3. panta 2. punkta d) apakšpunktā;

f) 1 680 000 000 EUR mērķim, kas norādīts 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā;

g) 552 000 000 EUR mērķim, kas norādīts 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā.

3. Šā panta 1. punktā minēto summu var izmantot tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, kas vajadzīga, lai īstenotu Programmu, piemēram, sagatavošanas, pārraudzības, kontroles, revīzijas un novērtēšanas aktivitātēm, tādu informācijas tehnoloģiju tīklu lietošanai, kuri orientēti uz informācijas apstrādi un apmaiņu, un korporatīvo informācijas tehnoloģiju rīku lietošanai un izstrādei. Lai nodrošinātu maksimālu Programmas pieejamību to darbību finansēšanai, uz kurām attiecas Programmas mērķi, administratīvās un tehniskās palīdzības kopējās izmaksas nepārsniedz 5 % no 1. punktā minētā finansējuma apmēra.

4. Budžeta saistības, kas ilgst vairāk par vienu finanšu gadu, var sadalīt gada iemaksās pa vairākiem gadiem.

5. Atkāpjoties no Finanšu regulas 111. panta 2. punkta, Komisija pēc dalībvalstu iesniegto maksājumu pieteikumu izvērtēšanas uzņemas budžeta saistības attiecībā uz dotāciju, ko piešķir veterinārajiem un fitosanitārajiem ārkārtas pasākumiem saskaņā ar konkrēto mērķi, kas minēts šīs regulas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā.

6. Pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma resursus, kas dalībvalstīm piešķirti dalītā pārvaldībā, var pārvietot uz Programmu, ievērojot noteikumus attiecībā uz līdzekļu pārvietojumu, kas izklāstīti 26. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma un migrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiālā atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai ("Kopīgo noteikumu regula 2021.-2027. gadam"). Komisija minētos resursus apgūst tieši saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu vai netieši saskaņā ar minētās regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktu. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

7. Ja Komisija nav uzņēmusies juridiskās saistības – tiešā vai netiešā pārvaldībā – attiecībā uz resursiem, kas pārvietoti saskaņā ar šā panta 6. punktu, attiecīgos nepiešķirtos resursus pēc dalībvalsts lūguma var pārvietot atpakaļ uz fondu, no kura tie sākotnēji tika pārvietoti, saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas 2021.-2027. gadam 26. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

*5. pants*

**Programmas asociētās trešās valstis**

Programmā var piedalīties šādas trešās valstis:

a) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu;

b) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis – saskaņā ar attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktiem vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;

c) Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis – saskaņā ar vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;

d) citas trešās valstis – saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti īpašā nolīgumā par trešās valsts dalību jebkurā Savienības programmā, ja šis nolīgums:

   i) nodrošina taisnīgu līdzsvaru attiecībā uz Savienības programmās līdzdalīgās trešās valsts iemaksām un ieguvumiem;

   ii) izklāsta nosacījumus par dalību programmās, tostarp katras programmas finansiālo iemaksu aprēķinu, un administratīvās izmaksas;

   iii) trešajai valstij nepiešķir nekādas pilnvaras pieņemt lēmumus attiecībā uz Savienības programmu;

   iv) garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt savas finansiālās intereses.

Pirmās daļas d) punkta ii) apakšpunktā minētās iemaksas veido piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 5. punktu.

*6. pants*

**Īstenošana un Savienības finansējuma veidi**

1. Programmu īsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulu vai netiešā pārvaldībā, uzticot īstenošanas uzdevumu struktūrām, kā noteikts minētās regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā.

2. Programmas sniegtais finansējums var būt jebkurā Finanšu regulā noteiktajā formā, jo īpaši kā dotācijas, godalgas un iepirkumi. Ar to sniegtais finansējums var būt arī finanšu instrumentu veidā finansējuma apvienošanas darbībās.

3. Risku, kas saistīts ar līdzekļu atgūšanu no saņēmējiem, var segt ar iemaksām savstarpējās apdrošināšanas mehānismā, un tās uzskatāmas par pietiekamu garantiju saskaņā ar Finanšu regulu. Piemēro Regulas (ES) 2021/695 37. panta 7. punktā paredzētos noteikumus.

II NODAĻA

**DOTĀCIJAS**

*7. pants*

**Dotācijas**

Dotācijas saskaņā ar Programmu piešķir un pārvalda atbilstīgi Finanšu regulas VIII sadaļai.

*8. pants*

**Attiecināmās darbības**

1. Uz finansējumu var pretendēt vienīgi darbības, kas īsteno 3. pantā minētos mērķus.

2. Jo īpaši uz finansējumu var pretendēt šādas darbības, kas īsteno 3. pantā minētos mērķus:

a) tādu piemērotu apstākļu radīšana, kas nodrošinātu rīcības iespējas visiem iekšējā tirgus dalībniekiem, tostarp uzņēmumiem, iedzīvotājiem, patērētājiem, pilsoniskas sabiedrības pārstāvjiem un publiskajām iestādēm, izmantojot pārredzamu informācijas apmaiņu un kampaņas izpratnes veidošanai jo īpaši par piemērojamajiem Savienības noteikumiem un uzņēmumu, iedzīvotāju un patērētāju tiesībām, kā arī apmainoties ar labo praksi, lietpratību, zināšanām un inovatīviem risinājumiem un izplatot tos, arī izmantojot darbības, ko īsteno ar *SOLVIT* tīkla un Eiropas Patērētāju centru tīkla starpniecību;

b) tādu mehānismu nodrošināšana iedzīvotājiem, patērētājiem, galalietotājiem, pilsoniskas sabiedrības pārstāvjiem, tostarp sociālo partneru pārstāvjiem un Savienības uzņēmumu pārstāvjiem, jo īpaši tiem, kas pārstāv MVU, kas sekmētu politiskās diskusijas, politikas un lēmumu pieņemšanas procesu, jo īpaši atbalstot pārstāvības organizāciju darbību valsts un Savienības līmenī;

c) spēju veidošana, vienotu rīcību – tostarp vienotu rīcību, kuru mērķis ir stiprināt produktu drošumu, – atvieglināšana un koordinācija dalībvalstu vidū, dalībvalstu kompetento iestāžu vidū, dalībvalstu kompetento iestāžu un Komisijas, decentralizēto Savienības aģentūru un trešo valstu iestāžu vidū;

d) atbalsts rezultatīvai Savienības tiesiskā regulējuma izpildei un modernizēšanai un tā ātrai pielāgošanai, lai Savienība ar to varētu efektīvi reaģēt uz globālo konkurenci, kā arī atbalsts centieniem atrisināt digitalizācijas izraisītās problēmas, tostarp ar:

   i) datu vākšanu un analīzi;

   ii) iekšējā tirgus darbības pētniecību, pētījumiem, izvērtējumiem un politikas ieteikumiem;

   iii) demonstrējumu pasākumiem un pilotprojektiem;

   iv) komunikācijas pasākumiem;

   v) īpašu IT rīku izstrādi, lai nodrošinātu pārredzamu un efektīvu iekšējā tirgus darbību un lai apkarotu un novērstu krāpnieciskus paņēmienus internetā.

3. Uz finansējumu var pretendēt darbības, kas īsteno Regulas (ES) 2019/1020 36. pantā minētos uzdevumus, un darbības, kas īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punktā minētos konkrētos mērķus, jo īpaši:

a) tirgus uzraudzības iestāžu un dalībvalstu citu attiecīgo iestāžu koordinēšana un sadarbība, it īpaši Savienības produktu atbilstības tīklā;

b) atbalsts vienotu rīcību izstrādei un testēšanai atbilstības jomā, tostarp saistībā ar savienotiem produktiem un tiešsaistē tirgotiem produktiem;

c) atbalsts tirgus uzraudzības stratēģijām, zināšanu un izlūkdatu vākšanai, testēšanas spēju un risinājumu veidošanai, salīdzinošai izvērtēšanai, mācību programmām, tehniskajai palīdzībai un tirgus uzraudzības iestāžu spēju veidošanai.

4. Uz finansējumu var pretendēt darbības, kas īsteno 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, jo īpaši tādas kā:

a) nodrošināt dažāda veida atbalstu MVU, tostarp informācijas, mentorēšanas, mācības, izglītības, mobilitātes, pārrobežu sadarbības vai konsultāciju pakalpojumus;

b) sadarbībā ar dalībvalstīm veicināt MVU un klasteru un uzņēmējdarbības tīklu organizāciju piekļuvi tirgiem gan Savienībā, gan ārpus tās, to dzīves ciklā atbalstīt tos globālu vides, ekonomisku un sabiedrisku problēmjautājumu risināšanā un uzņēmējdarbības internacionalizācijā, un stiprināt Savienības uzņēmējdarbības un rūpniecības vadošo lomu pasaules mēroga vērtībķēdēs;

c) atbalstīt tādus Eiropas Biznesa atbalsta tīkla (*EEN*) pakalpojumus, kas Savienības MVU sniedz integrētu uzņēmējdarbības atbalstu, tostarp palīdzot atrast darījumdarbības partnerus un finansējumu, jo īpaši no programmas *InvestEU*, pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" un programmas "Digitālā Eiropa", un kas veicina MVU inovatīvo risinājumu ieviešanu, internacionalizāciju un zaļo un digitālo pārkārtošanos, kā arī atbalsta MVU piekļuvi digitālajai, vides, klimata, enerģijas un resursefektivitātes lietpratībai, lai tiem atvieglotu iespēju apzināšanu iekšējā tirgū un trešās valstīs,

vienlaikus – atbilstoši subsidiaritātes principam – ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm novēršot darbību pārklāšanos un paturot prātā, ka jānodrošina, lai tad, kad *EEN* sniedz pakalpojumus, tostarp konsultācijas vai spēju veidošanas pakalpojumus, citu Savienības programmu vārdā, minētos pakalpojumus finansē no minētajām citām Savienības programmām;

d) risināt tirgus šķēršļu un administratīvā sloga problēmjautājumus un radīt labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi, kas MVU dotu iespēju izmantot iekšējā tirgus priekšrocības;

e) veicināt uzņēmumu attīstību un izaugsmi, tostarp sekmējot tehniskās, digitālās un uzņēmējdarbības prasmes, ilgtspējīgu uzņēmējdarbības pārvaldību un produktu un procesu izstrādi, lai veicinātu zaļo un digitālo pārveidi rūpnieciskajās ekosistēmās un visās ražošanas un pakalpojumu nozaru vērtībķēdēs;

f) atbalstīt uzņēmumu un veselu ekonomikas nozaru konkurētspēju un ilgtspēju un atbalstīt MVU jaunrades un visa veida inovāciju ieviešanu, vairot korporatīvo sociālo atbildību, jaunu uzņēmējdarbības modeļu pārņemšanu un sadarbību dažādos vērtībķēdes posmos, stratēģiski savienojot ekosistēmas un klasterus, tostarp kopīgo klasteru iniciatīvu;

g) stimulēt uzņēmējdarbības garu un uzņēmējdarbības kultūru, cita starpā ar mentorēšanas un mobilitātes shēmām, lai uzlabotu zinātību, prasmes, tehnoloģiskās spējas un uzņēmumu pārvaldību, kā arī atbalstot jaunuzņēmumus, uzņēmējdarbības ilgtspēju un augošus uzņēmumus konkrētos projektos, kas balstās uz tirgus virzītām iespējām, pievēršot īpašu uzmanību potenciālo jauno uzņēmēju, kā arī nepietiekami pārstāvētu grupu pārstāvju īpašajām vajadzībām.

5. Uz finansējumu var pretendēt darbības, kas īsteno Regulas (ES) Nr. 1025/2012 15. un 16. pantā minētās darbības un darbības, kas īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi.

6. Uz finansējumu var pretendēt darbības, kas sniedz atbalstu aktivitātēm, kuru mērķis ir izstrādāt, piemērot, novērtēt un pārraudzīt starptautiskos standartus finanšu un nefinanšu pārskatu un revīzijas jomā, kā arī pārraudzīt šo jomu standartizācijas procesus un īstenot 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punktā minēto konkrēto mērķi.

7. Uz finansējumu jo īpaši var pretendēt šādas darbības, ar ko īsteno 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi un kas:

a) uzlabo patērētāju izpratni, digitālo pratību un mūžizglītošanu par viņu tiesībām, tostarp par tehnoloģiju attīstības un digitalizācijas izraisītiem jautājumiem, pievēršoties neaizsargāto patērētāju īpašajām vajadzībām;

b) atvieglina patērētāju un tirgotāju piekļuvi kvalitatīvai strīdu izšķiršanai ārpustiesas kārtībā un strīdu izšķiršanai tiešsaistē, kā arī informācijai par tiesiskās aizsardzības saņemšanas iespējām;

c) atbalsta, lai kompetentās iestādes stingrāk izpildītu patērētāju tiesības, arī situācijās, kad tirgotāji veic uzņēmējdarbību trešās valstīs, jo īpaši ar efektīvu sadarbību un vienotām rīcībām;

d) sekmē ilgtspējīgu patēriņu, jo īpaši padziļinot patērētāju izpratni par produktu ekoloģiskajiem raksturlielumiem, piemēram, to ilgizturību un ekodizaina iezīmēm, kā arī sekm patērētāju tiesību piemērošanu un tiesiskās aizsardzības iespējas saistībā ar maldinošu praksi.

8. Uz finansējumu var pretendēt I pielikumā minētās darbības, kas īsteno 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi.

9. Uz finansējumu var pretendēt II pielikumā minētās darbības, kas īsteno 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi.

*9. pants*

**Atbalsttiesīgie subjekti**

1. Papildus Finanšu regulas 197. pantā noteiktajiem kritērijiem piemēro šā panta 2. līdz 7. punktā noteiktos attiecināmības kritērijus.

2. Ņemot vērā 3. līdz 7. punktā noteiktos attiecināmības nosacījumus Programmas atbalsttiesīgie subjekti ir:

a) tiesību subjekti, kas iedibinājušies:

i) dalībvalstī vai aizjūras zemē vai teritorijā, kas ar to ir saistīta; vai

ii) Programmas asociētā trešā valstī saskaņā ar 5. pantu;

b) tiesību subjekti, kas iedibināti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, vai starptautiskas organizācijas;

c) izņēmuma kārtā, tiesību subjekti, kas iedibinājušies trešā valstī, kas nav Programmas asociētā valsts, ja darbības, kurās piedalās minētie tiesību subjekti, īsteno Programmas mērķus un darbības, kuras tiek veiktās ārpus Savienības, sekmē dalībvalstu teritorijās, uz kurām attiecas Līgumi, veiktu intervenču rezultativitāti.

3. Tiesību subjekti, kas iedibinājušies trešā valstī, kura nav Programmas asociētā valsts, var piedalīties šādās darbībās:

a) darbībās, kas īsteno 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi;

b) darbībās, kas atbalsta patērētāju tiesību aizsardzību, īstenojot 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi.

Subjekti, kas piedalās pirmajā daļā minētajās darbībās, nav tiesīgi saņemt Savienības finanšu iemaksas, izņemot gadījumos, kad to piedalīšanās ir būtiski nepieciešama, lai īstenotu Programmu, jo īpaši attiecībā uz Savienības uzņēmumu konkurētspējas un piekļuves tirgiem uzlabošanu vai attiecībā uz Savienībā pastāvīgi dzīvojošu patērētāju aizsardzību. Šis izņēmums neattiecas uz peļņu gūstošiem subjektiem.

4. Darbībām, kas īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi, atbalsttiesīgi ir Regulas (ES) Nr. 1025/2012 15. un 16. pantā norādītie subjekti.

5. Katra dalībvalsts un katra trešā valsts, kas ir EEZ dalībvalsts, ievērojot pārredzamu procedūru, var izraudzīties subjektu, kas ir atbalsttiesīgs darbībām, ar kurām atbalsta patērētāju tiesību aizsardzību, īstenojot 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi, un kas ir saistīts ar Eiropas Patērētāju centru tīklu. Minētais subjekts var būt:

a) bezpeļņas struktūra;

b) publiska struktūra.

6. Trešās valstis ir tiesīgas piedalīties šādās darbībās, kas īsteno 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi:

a) aizsardzības pasākumi, kuri jāveic, ja, trešās valsts vai dalībvalsts teritorijā esot sastopamai vai izvēršoties kādai no III pielikuma sarakstā norādītajām dzīvnieku slimībām un zoonozēm vai augiem kaitīgajiem organismiem, kas norādīti 16. pantā minētās darba programmas sarakstā, var rasties tiešs apdraudējums Savienības veselības statusam;

b) aizsardzības pasākumi vai citas attiecīgas darbības, kas jāveic, lai atbalstītu augu veselības stāvokli Savienībā.

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 20. pantu pieņemt deleģētos aktus, lai grozītu III pielikumu, ja tas ir nepieciešams, lai ņemtu vērā tādu jaunu dzīvnieku slimību un zoonožu rašanos, uz kurām neattiecas minētajā pielikumā minētie Savienības tiesību akti.

Ja vien dzīvnieku slimībām un augiem kaitīgajiem organismiem nav būtiskas ietekmes uz Savienību, trešām valstīm, kas nav Programmas asociētās valstis, principā sava dalība pirmajā daļā minētajās darbībās būtu jāfinansē pašām.

7. Darbībām, kas īsteno 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, atbalsttiesīgi ir šādi tiesību subjekti:

a) valsts statistikas iestādes un citas valstu iestādes, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 223/2009 5. panta 2. punktā;

b) struktūras, kas darbojas statistikas jomā un kas nav šā punkta a) apakšpunktā minētās iestādes – darbībām, kas atbalsta sadarbības tīklus, kas minēti Regulas (EK) Nr. 223/2009 15. pantā;

c) bezpeļņas subjekti, kas ir neatkarīgi no nozares, komerciālām un darījumdarbības vai citām pretrunīgām interesēm un kas par galvenajiem mērķiem un darbībām noteikuši Regulas (EK) Nr. 223/2009 11. pantā minētā Eiropas Statistikas prakses kodeksa īstenošanas veicināšanu un atbalstīšanu vai tādu jaunu Eiropas statistikas sagatavošanas metožu īstenošanu, kuru mērķis ir palielināt efektivitāti un uzlabot kvalitāti Savienības līmenī.

*10. pants*

**Izraudzītie labuma guvēji**

1. Neizsludinot uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, dotācijas saskaņā ar Programmu var piešķirt šādiem subjektiem:

a) akreditācijas jomas darbībām, kuras īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi, – struktūrai, kas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu atzīta Regulas (EK) Nr. 765/2008 32. pantā minēto darbību veikšanai;

b) tirgus uzraudzības jomas darbībām, kuras īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punktā minēto konkrēto mērķi, – dalībvalstu tirgus uzraudzības iestādēm, kas minētas Regulas (EK) Nr. 765/2008 17. pantā un Regulas (ES) 2019/1020 10. pantā;

c) darbībām, kas īsteno 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi, – subjektiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 1025/2012 15. un 16. pantā;

d) darbībām, kas īsteno 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punktā minēto konkrēto mērķi, – Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēja grupai (*EFRAG*), Starptautisko Finanšu pārskatu standartu fondam un Sabiedrības interešu uzraudzības padomei (*PIOB*);

e) darbībām, kas īsteno 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi attiecībā uz patērētāju interešu pārstāvību Savienības līmenī, – Eiropas Patērētāju organizācijai (*BEUC*) un Eiropas Asociācijai patērētāju pārstāvības koordinācijai standartizācijā (*ANEC*), ja vien tām nav interešu konflikta un ja vien katra no tām ar savu dalībnieku starpniecību pārstāv Savienības patērētāju intereses vismaz divās trešdaļās dalībvalstu;

f) darbībām, kas īsteno 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta ii) punktā minēto konkrēto mērķi, – *Finance Watch* un *Better Finance*, ja ir izpildīti šādi nosacījumi, kurus jāizvērtē katru gadu:

   i) subjekti joprojām ir nevalstiskas bezpeļņas organizācijas, kuras ir neatkarīgas no nozares darbībām, komerciālām darbībām vai uzņēmējdarbības;

   ii) tiem nav interešu konflikta, un tie ar savu dalībnieku starpniecību pārstāv Savienības patērētāju un citu galalietotāju intereses finanšu pakalpojumu jomā;

g) darbībām, kas īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi:

   i) dalībvalstu kompetentām iestādēm un ar tām saistītiem subjektiem, Eiropas Savienības references laboratorijām, kas minētas Regulas (ES) 2017/625 92. pantā, Eiropas Savienības references centriem, kas minēti Regulas (ES) 2017/625 95. un 97. pantā un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1012 ([61]) 29. pantā, un attiecīgām starptautiskām organizācijām, kā arī valsts augu veselības references laboratorijām un valsts dzīvnieku veselības references laboratorijām, neskarot dalībvalstu pienākumu nodrošināt pietiekamus finanšu resursus minētajām valsts references laboratorijām saskaņā ar Regulu Nr. 2017/625 un ar nosacījumu, ka ir skaidri redzams, ka darbības, ar kurām atbalsta minēto valsts references laboratoriju oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību veikšanu Regulas (ES) 2017/625 2. panta nozīmē, atbilst Savienības pievienotajai vērtībai un ka ir pieejams pietiekams finansējums minēto darbību atbalstam no Programmas;

([61]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1012 (2016. gada 8. jūnijs) par zootehniskajiem un ģenealoģiskajiem nosacījumiem dzīvnieku audzēšanai, tīršķirnes vaislas dzīvnieku, krustojuma vaislas cūku un to reproduktīvo produktu tirdzniecībai Savienībā un ievešanai tajā, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 652/2014, Padomes Direktīvas 89/608/EEK un 90/425/EEK un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku audzēšanas jomā ("Dzīvnieku audzēšanas regula") (OV L 171, 29.6.2016., 66. lpp.).

ii) trešo valstu kompetentām iestādēm, kas īsteno darbības, kas aprakstītas šīs regulas 9. panta 6. punkta a) un b) apakšpunktā;

h) darbībām, kas īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, – valstu statistikas iestādēm un citām valsts iestādēm, kas minētas Regulas (EK) Nr. 223/2009 5. panta 2. punktā.

2. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 20. pantu, lai grozītu šā panta 1. punkta e) apakšpunktu attiecībā uz subjektiem, kuriem var tikt piešķirta dotācija saskaņā ar Programmu.

*11. pants*

**Pieteikumu izvērtēšana un piešķiršanas kritēriji**

1. Vērtēšanas komiteju darba pamatā ir Finanšu regulas 188. pantā noteiktie vispārīgie principi, ko piemēro dotācijām, un jo īpaši vienlīdzīgas attieksmes un pārredzamības principi, kā arī nediskriminācijas princips.

2. Vērtēšanas komitejas izvērtē pieteikumus, pamatojoties uz piešķiršanas kritērijiem, piemēram, to, kā ierosinātās darbības attiecas uz izvirzītajiem mērķiem, ierosināto darbību kvalitāti, ietekmi, tostarp ietekmi uz ekonomiku, sociālo jomu un vidi, kā arī budžeta un izmaksu lietderību.

*12. pants*

**Līdzfinansēšanas noteikumi**

1. Darbībām, kas attiecībā uz dalībvalstu tirgus uzraudzības iestādēm un Programmas asociētajām trešām valstīm un attiecībā uz Savienības testēšanas iestādēm, kas minētas Regulas (ES) 2019/1020 21. pantā, īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punktā minēto konkrēto mērķi, Programma, atkāpjoties no Finanšu regulas 190. panta, var finansēt līdz 100 % no darbības attiecināmajām izmaksām.

2. Dotācijām, kas paredzētas finansiālā atbalsta darbībām saistībā ar konkrēto mērķi, kas minēts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā, Programma, atkāpjoties no Finanšu regulas 190. panta, var finansēt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām par finansiālu atbalstu trešām personām un līdz 90 % no attiecināmajām izmaksām par citām izmaksu kategorijām. *EEN* darbībām saistībā ar konkrēto mērķi, kas minēts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā, Programma, atkāpjoties no Finanšu regulas 190. panta, var finansēt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām par papildu koordinācijas un tīklošanās izmaksām un līdz 60 % no attiecināmajām izmaksām par citām izmaksu kategorijām. Turklāt netiešās attiecināmās izmaksas nosaka, piemērojot vienotu likmi 25 % apmērā no kopējām tiešajām attiecināmajām izmaksām, izņemot tiešās attiecināmās izmaksas, kas radušās saistībā ar apakšuzņēmuma līgumu slēgšanu, finansiālo atbalstu trešām personām un vienības izmaksām vai fiksētajām summām, kurās ir ietvertas netiešās izmaksas.

3. Dotācijām, ko piešķir *PIOB*, lai īstenotu 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punktā minēto konkrēto mērķi, ja Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) finansējums attiecīgajā gadā pārsniedz divas trešdaļas no gada kopējā finansējuma, gada iemaksas šajā gadā nepārsniedz maksimālo summu, kas noteikta 16. panta 1. punktā minētajā darba programmā.

4. Dotācijām, ko piešķir *ANEC* saskaņā ar 10. panta 1. punkta e) punktu, ar Programmu var finansēt līdz 95 % no attiecināmajām izmaksām.

5. Darbībām, kas īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, Programma, atkāpjoties no Finanšu regulas 190. panta, var finansēt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

I pielikuma 1. un 2. punktā minētajām darbībām piemērojamā līdzfinansējuma likme ir 50 % no attiecināmajām izmaksām, izņemot šādus gadījumus:

a) likme ir 75 % no attiecināmajām izmaksām attiecībā uz:

i) pārrobežu darbībām, ko divas vai vairākas dalībvalstis kopīgi īsteno augiem kaitīgo organismu vai dzīvnieku slimību kontroles, profilakses vai izskaušanas nolūkā;

ii) dalībvalstīm, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju pēc jaunākajiem *Eurostat* datiem nesasniedz 90 % no Savienības vidējā kopienākuma;

b) Atkāpjoties no Finanšu regulas 190. panta, likme ir 100 % no attiecināmajām izmaksām, ja Savienības ieguldījumu izmanto darbībām, kas attiecas uz nopietna cilvēku, augu un dzīvnieku veselības apdraudējuma novēršanu un kontrolēšanu Savienībā un kas:

i) ir izstrādātas, lai novērstu cilvēku upurus vai būtiskus ekonomikas traucējumus Savienībā kopumā;

ii) ir Savienībai kopumā obligāti veicami konkrēti uzdevumi, kā Komisija noteikusi darba programmā, kura minēta 16. panta 4. punktā; vai

iii) ir īstenotas trešās valstīs;

c) Līdzfinansējuma likmes ir zemākas, ja tas ir nepieciešams līdzekļu trūkuma, nepietiekamas programmas vai ārkārtas pasākuma īstenošanas dēļ vai tādēļ, ka pakāpeniski tiek pārtraukta tādu darbību līdzfinansēšana, ar kurām vēršas pret dzīvnieku slimībām un augiem kaitīgajiem organismiem.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkos līdzfinansējuma likmju samazinājuma summa atspoguļo to, cik nozīmīgi ir iemesli zemākai likmei. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka zemākas līdzfinansējuma likmes. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 21. panta 6. punktā.

6. Darbībām, kas īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, Programma var finansēt līdz 95 % no tādu darbību attiecināmajām izmaksām, kas atbalsta sadarbības tīklus, kuri minēti Regulas (EK) Nr. 223/2009 15. pantā.

*13. pants*

**Attiecināmās izmaksas saistībā ar programmām un ārkārtas pasākumiem**

1. Papildus Finanšu regulas 186. pantā noteiktajiem attiecināmo izmaksu kritērijiem izmaksas, kuras dalībvalstīm rodas par tādu ārkārtas pasākumu īstenošanu, kas minēti I pielikuma 1.4.1. un 1.4.2. punktā un ar ko īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi,

a) ir attiecināmas pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punkta otrās daļas b) punktu;

b) ir attiecināmas no dienas, kad radušās aizdomas par dzīvnieku slimību vai augiem kaitīgo organismu klātbūtni, ar noteikumu, ka minētā sastopamība vai klātbūtne pēc tam tiek apstiprināta.

Pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas Komisijai paziņo par dzīvnieku slimības sastopamību saskaņā ar Regulas (ES) 2016/429 19. vai 20. pantu un noteikumiem, kas pieņemti pamatojoties uz 23. pantu, vai par Savienības karantīnas organisma klātbūtni saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/2031 ([62]) 9., 10. vai 11. pantu.

2. Darbību, kas īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, attiecināmās izmaksas, kuras saistītas ar I pielikuma 2.2.1. un 2.2.2. punktā minēto programmu izpildi, var dot tiesības uz dotācijām, ja šīs izmaksas atbilst Finanšu regulas 186. pantā izklāstītajiem kritērijiem.

([62]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/2031 (2016. gada 26. oktobris) par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 un (ES) Nr. 1143/2014 un atceļ Padomes Direktīvas 69/464/EEK, 74/647/EEK, 93/85/EEK, 98/57/EK, 2000/29/EK, 2006/91/EK un 2007/33/EK (OV L 317, 23.11.2016., 4. lpp.).

*14. pants*

**Kumulatīvais un alternatīvais finansējums**

1. Darbība, kura ir saņēmusi Programmas finansējumu, var saņemt finansējumu arī no citas Savienības programmas, ar noteikumu, ka finansējums nesedz vienas un tās pašas izmaksas. Attiecīgajam darbības finansējumam piemēro attiecīgās Savienības programmas noteikumus. Kumulatīvais finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas. Atbalstu no dažādajām Savienības programmām var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentiem, kuros izklāstīti atbalsta nosacījumi.

2. Darbības, kurām piešķirta Programmas izcilības zīmoga kvalitātes zīme, var saņemt atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda vai no Eiropas Sociālā fonda Plus saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas 2021.-2027. gadam 73. panta 4. punktu, ja tās atbilst šādiem kumulatīviem nosacījumiem:

a) tās ir izvērtētas saskaņā ar Programmu izstrādātajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus;

b) tās atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus kvalitātes prasību minimumam;

c) budžeta ierobežojumu dēļ tās nav iespējams finansēt saskaņā ar minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus.

3. Darbībai var piešķirt atbalstu no vienas vai vairākām Savienības programmām. Šādos gadījumos maksājuma pieteikumā deklarētie izdevumi netiek deklarēti maksājuma pieteikumā citai programmai.

4. Maksājuma pieteikumā iekļaujamo izdevumu summu katrai attiecīgajai programmai var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentu, kurā izklāstīti atbalsta nosacījumi.

III NODAĻA

**FINANSĒJUMA APVIENOŠANAS DARBĪBAS**

*15. pants*

**Finansējuma apvienošanas darbības**

Finansējuma apvienošanas darbības, par kurām nolemts saskaņā ar Programmu, īsteno saskaņā ar Regulu (ES) 2021/523 un Finanšu regulas X sadaļu.

IV NODAĻA

**ĪSTENOŠANA, PĀRRAUDZĪBA UN KONTROLE**

*16. pants*

**Programmas īstenošana**

1. Programmu īsteno ar darba programmām, kā minēts Finanšu regulas 110. panta 2. punktā.

Ar darba programmām īsteno 3. pantā noteiktos mērķus un 8. pantā minētās attiecināmās darbības. Minētajās darba programmās sīki izklāsta:

a) indikatīvo katrai darbībai piešķirto summu un attiecīgā gadījumā indikatīvo kopējo summu visām darbībām, kā arī provizorisku īstenošanas grafiku;

b) būtiskos izvērtēšanas kritērijus dotācijām saskaņā ar 11. pantu un maksimālo līdzfinansējuma likmi saskaņā ar 12. pantu.

Darba programmās attiecīgā gadījumā norāda kopējo summu, kas atvēlēta finansējuma apvienošanas darbībām.

2. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem darba programmas, ar ko īsteno 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteikto konkrēto mērķi. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 21. panta 5. punktā.

3. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem darba programmas, ar ko īsteno 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta i) punktā noteikto konkrēto mērķi. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 21. panta 4. punktā.

4. Komisija līdz 30. aprīlim gadā pirms to izpildes – ar noteikumu, ka ir pieņemts budžeta projekts – ar īstenošanas aktiem pieņem darba programmas, ar ko, veicot darbības, kas izklāstītas 8. panta 8. punktā un I pielikumā, īsteno 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā noteikto konkrēto mērķi. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 21. panta 6. punktā.

5. Šīs regulas II pielikumā izklāstītās darbības, ar ko īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, īsteno saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 13., 14. un 17. pantu, tostarp saskaņā ar iniciatīvām par prioritāšu pārskatīšanu un cieši un koordinēti sadarbojoties Eiropas Statistikas sistēmā.

*17. pants*

**Pārraudzība un ziņošana**

1. IV pielikumā ir izklāstīti rādītāji, ar kuriem ziņo par Programmas panākumiem virzībā uz 3. panta 2. punktā noteikto konkrēto mērķu sasniegšanu.

2. Ziņojot par panākumiem 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētā konkrētā mērķa īstenošanā, Komisija iesniedz attiecīgos kontekstuālos rādītājus, kas iegūti no MVU darbības pārskata, Mazās uzņēmējdarbības akta faktu lapām un no jebkura cita attiecīga avota, kā arī 1. punktā minētos rādītājus.

3. Lai nodrošinātu efektīvu novērtējumu par Programmas panākumiem virzībā uz tās mērķu sasniegšanu, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētus aktus saskaņā ar 20. pantu, lai vajadzības gadījumā grozītu IV pielikumu attiecībā uz rādītājiem, kā arī lai papildinātu šo regulu ar noteikumiem par pārraudzības un novērtēšanas sistēmas izveidi.

4. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka Programmas īstenošanas un rezultātu pārraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi.

Minētajā nolūkā Savienības līdzekļu saņēmējiem un attiecīgā gadījumā dalībvalstīm piemēro samērīgas ziņošanas prasības.

*18. pants*

**Novērtēšana**

1. Novērtēšanu veic savlaicīgi, lai tās rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.

2. Programmas starpposma novērtējumu veic vēlākais četru gadu laikā pēc Programmas īstenošanas sākšanas. Komisija sagatavo starpposma novērtējuma ziņojumu, lai novērtētu Programmas sniegumu, tostarp tādus aspektus kā efektivitāte, lietderība, saskaņotība, relevance, sinerģija Programmas ietvaros un Savienības pievienotā vērtība.

3. Attiecībā uz darbībām, kas īsteno 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punktā minēto konkrēto mērķi, Komisija sagatavo gada pārskatu par Starptautisko Finanšu pārskatu standartu fonda darbību saistībā ar starptautisko finanšu pārskatu standartu izstrādi, kā arī, vispārīgi, par *PIOB* un *EFRAG*. Pārskatu Komisija nosūta Eiropas Parlamentam un Padomei.

4. Programmas īstenošanas beigās un jebkurā gadījumā vēlākais četru gadu laikā pēc 1. pantā norādītā termiņa beigām, Komisija sagatavo noslēguma novērtējuma ziņojumu, lai novērtētu Programmas sniegumu, tostarp tādus aspektus kā efektivitāte, lietderība, saskaņotība, relevance, sinerģija Programmas ietvaros un Savienības pievienotā vērtība.

5. Starpposma un noslēguma novērtējuma ziņojumus kopā ar saviem secinājumiem un ieteikumiem Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai un dara tos publiski pieejamus. Attiecīgā gadījumā ziņojumiem pievieno priekšlikumus turpmākiem pasākumiem.

6. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 13. panta 5. punktu, pirms Komisija pieņem un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei starpposma un noslēguma novērtējumu ziņojuma daļas, kas attiecas uz darbībām, ar kurām īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, Komisija par minētajām daļām apspriežas ar Eiropas Statistikas sistēmas komiteju.

Pirms Komisija pieņem un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei noslēguma novērtējuma ziņojuma daļu, kas attiecas uz darbībām, ar kurām īsteno šīs regulas 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, Komisija par to apspriežas ar Eiropas Statistikas padomdevēju komiteju.

*19. pants*

**Savienības finanšu interešu aizsardzība**

Ja trešā valsts Programmā piedalās ar lēmumu, kas pieņemts, ievērojot starptautisku nolīgumu vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrīkotājs, *OLAF* un Revīzijas palāta varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. *OLAF* gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un inspekcijas uz vietas, kā paredzēts Regulā (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013.

*20. pants*

**Deleģēšanas īstenošana**

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 9. panta 6. punkta otrajā daļā, 10. panta 2. punktā un 17. panta 3. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz septiņu gadu laikposmu no 2021. gada 1. janvāra. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms septiņu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 9. panta 6. punkta otrajā daļā, 10. panta 2. punktā un 17. panta 3. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 9. panta 6. punkta otro daļu, 10. panta 2. punktu un 17. panta 3. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

*21. pants*

**Komiteju procedūra**

1. Attiecībā uz īstenošanas aktiem, kas minēti 16. panta 2. punktā un kuri attiecas uz 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Attiecībā uz īstenošanas aktiem, kas minēti 16. panta 3. punktā un kuri attiecas uz 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta i) punktā minēto konkrēto mērķi, Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

3. Attiecībā uz īstenošanas aktiem, kas minēti 12. panta 5. punkta otrajā daļā un 16. panta 4. punktā un kuri attiecas uz 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, Komisijai palīdz Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgā komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.

5. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

6. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

Ja komitejas atzinums jāsaņem rakstiskā procedūrā, minēto procedūru izbeidz, nepanākot rezultātu, ja atzinuma sniegšanas termiņā tā nolemj komitejas priekšsēdētājs vai to pieprasa komitejas locekļi ar vienkāršu balsu vairākumu.

V NODAĻA

**PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI**

*22. pants*

**Informācija, komunikācija un publicitāte**

1. Savienības līdzekļu saņēmēji atzīst minēto līdzekļu izcelsmi un nodrošina Savienības līdzekļu redzamību, – jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā –, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.

2. Komisija lietotājdraudzīgā veidā īsteno darbības informācijas un komunikācijas jomā ar mērķi uzlabot patērētāju, iedzīvotāju, uzņēmumu, jo īpaši MVU, un valsts pārvaldes iestāžu informētību par finanšu resursiem, ko nodrošina ar Programmas starpniecību, un par tās darbībām un rezultātiem.

3. Programmai piešķirtie finanšu resursi veicina arī korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

4. Komisija (*Eurostat*) īsteno informācijas un komunikācijas darbības, kas attiecas uz 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minētā konkrētā mērķa īstenošanu, tostarp darbības un to rezultātus, kas attiecas uz Eiropas statistikas izstrādi, sagatavošanu un izplatīšanu saskaņā ar Regulā (EK) Nr. 223/2009 noteiktajiem statistikas principiem.

*23. pants*

**Atcelšana**

Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 un (ES) Nr. 652/2014 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

*24. pants*

**Pārejas noteikumi**

1. Šī regula neskar to darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014, (ES) Nr. 258/2014, (ES) Nr. 652/2014 un (ES) 2017/826, kuras turpina piemērot minētajām darbībām līdz to slēgšanai.

2. No Programmas finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp Programmu un pasākumiem, kuri pieņemti saistībā ar iepriekšējām programmām, ievērojot 1. punkta sarakstā uzskaitītos tiesību aktus.

3. Lai varētu pārvaldīt darbības, kas līdz 2027. gada 31. decembrim nebūs pabeigtas, vajadzības gadījumā apropriācijas 4. panta 3. punktā paredzēto izmaksu segšanai var iekļaut budžetā pēc 2027. gada.

4. Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punkta otrās daļas a) apakšpunktu izmaksas, kas radušās par pasākumiem, kas ir uzsākti pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, var tikt uzskatītas par attiecināmām, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu nepārtrauktību uz noteiktu laiku.

Atkāpjoties no Finanšu regulas 193. panta 4. punkta, izmaksas, kas darbības dotāciju gadījumā ir radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, ir attiecināmas, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu nepārtrauktību laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz šīs Programmas spēkā stāšanās dienai.

5. Regulas 16. panta 4. punktā un I pielikuma 2.1. punktā noteiktos termiņus nepiemēro programmām, kas aptver 2021. un 2022. gadu.

*25. pants*

**Stāšanās spēkā un piemērošana**

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 28. aprīlī

| | |
|---|---|
| *Eiropas Parlamenta vārdā –* | *Padomes vārdā –* |
| *priekšsēdētājs* | *priekšsēdētāja* |
| D. M. SASSOLI | A. P. ZACARIAS |

*I PIELIKUMS*

ATTIECINĀMĀS DARBĪBAS, AR KO ĪSTENO 3. PANTA 2. PUNKTA E) APAKSPUNKTA MINETO KONKRETO MERKI SAISTIBA AR AUGU, DZIVNIEKU, PARTIKAS UN DZIVNIEKU BARIBAS JOMĀM

Uz finansējumu var pretendēt šādas darbības, ar ko īsteno 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi:

1. Veterināro un fitosanitāro ārkārtas pasākumu īstenošana:

1.1. Veterinārie un fitosanitārie ārkārtas pasākumi, kuri jāīsteno, ja ir oficiāli apstiprināts kādas III pielikuma sarakstā norādītas dzīvnieku slimības vai zoonozes gadījums vai ir oficiāli apstiprināta augiem kaitīgo organismu klātbūtne, vai ja ir tieši draudi cilvēka, dzīvnieku vai augu veselības stāvoklim Savienībā.

Pirmajā daļā minētos pasākumus īsteno nekavējoties un to piemērošana atbilst attiecīgo Savienības tiesību aktu normām;

1.2. Attiecībā uz fitosanitārām ārkārtas situācijām – šādi dalībvalstu pasākumi, kas vērsti pret augiem kaitīgo organismu uzliesmojumu kādā konkrētā teritorijā:

a) izskaušanas un profilakses pasākumi, ko uz Regulas (ES) 2016/2031 17. panta vai uz tādu Savienības pasākumu pamata, kuri pieņemti saskaņā ar minētās regulas 28. panta 1. vai 3. punktu, īsteno kādas dalībvalsts kompetentā iestāde un kas ir vērsti pret kādu Savienības karantīnas organismu;

b) izskaušanas un profilakses pasākumi, ko uz Regulas (ES) 2016/2031 29. panta 1. punkta vai 4. punkta pamata īsteno kādas dalībvalsts kompetentā iestāde un kas ir vērsti pret kādu Savienības karantīnas organismu sarakstā neuzskaitītu organismu, bet kuru saskaņā ar minētajā regulā norādītajiem kritērijiem var kvalificēt par Savienības karantīnas organismu;

c) papildu aizsardzības pasākumi, ko veic pret tāda kaitīgā organisma izplatību, attiecībā uz kuru saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 28. panta 1. punktu un 30. panta 1. punktu ir pieņemti Savienības pasākumi, kas nav šā punkta a) un b) apakšpunktā norādītie izskaušanas un profilakses pasākumi, – ja minētie pasākumi ir nepieciešami Savienības aizsardzībai pret tālāku minētā kaitīgā organisma izplatību;

1.3. Savienības finansējumu var nodrošināt arī šādiem pasākumiem:

1.3.1. Aizsardzības vai profilakses pasākumi, kas veikti, ja III pielikumā uzskaitītās dzīvnieku slimības vai zoonozes, kuras radušās vai izplatījušās trešā valstī, dalībvalstī vai aizjūras zemēs un teritorijās, rada tiešu veselības stāvokļa apdraudējumu Savienībā, kā arī aizsardzības pasākumi vai citas attiecīgas darbības, kas veiktas augu veselības stāvokļa atbalstam Savienībā;

1.3.2. Šajā pielikumā minētie pasākumi, kurus īsteno divas vai vairākas dalībvalstis, kas cieši sadarbojas, lai panāktu kontroli pār kādas dzīvnieku slimības uzliesmojumu vai augiem kaitīgā organisma izplatību;

1.3.3. Bioloģisko produktu krājumu, kas paredzēti III pielikuma sarakstā norādīto dzīvnieku slimību un zoonožu kontrolei, izveide, ja pēc dalībvalsts pieprasījuma Komisija šādu krājumu izveidi attiecīgajā dalībvalstī uzskata par nepieciešamu;

1.3.4. Bioloģisko produktu krājumu izveide vai vakcīnu devu iegāde, ja, trešā valstī vai dalībvalstī esot sastopamai vai izvēršoties kādai no III pielikuma sarakstā norādītajām dzīvnieku slimībām vai zoonozēm, var rasties apdraudējums Savienībai;

1.3.5. Pastiprināti kontroles un pārraudzības pasākumi, ja nepieciešams visā Savienībā un uz tās ārējām robežām, pastāvot dzīvnieku slimības vai augiem kaitīgu organismu parādīšanās riskam;

1.3.6. Pasākumi, kuru mērķis ir uzraudzīt zināmu, kā arī jaunu, iepriekš nezināmu dzīvnieku slimību un augiem kaitīgu organismu parādīšanos;

1.4. Attiecināmās izmaksas:

1.4.1. Veterinārie ārkārtas pasākumi:

Finansējumu var saņemt par šādām izmaksām, kas dalībvalstīm radušās, veicot veterinārus ārkārtas pasākumus:

a) vērtības kompensācijas izmaksas īpašniekiem par izkautiem vai izbrāķētiem dzīvniekiem, nepārsniedzot šādu dzīvnieku tirgus vērtību, kāda tiem būtu, ja tos nebūtu skārusi slimība;

b) dzīvnieku izkaušanas vai izbrāķēšanas izmaksas un saistītās transportēšanas izmaksas;

c) vērtības kompensācijas izmaksas īpašniekiem par iznīcinātiem dzīvnieku izcelsmes produktiem, nepārsniedzot šo produktu tirgus vērtību tieši pirms aizdomu par slimību rašanās vai apstiprināšanās;

d) ar patogēna epidemioloģiju un īpašībām pamatotas izmaksas par saimniecību un aprīkojuma tīrīšanu, dezinsekciju un dezinfekciju;

e) izmaksas par kontaminētās dzīvnieku barības un kontaminētā aprīkojuma transportēšanu un iznīcināšanu, ja šo aprīkojumu nevar dezinficēt;

f) izmaksas par vakcīnu un dzīvnieku ēsmu iegādi, uzglabāšanu, administrēšanu vai izplatīšanu, kā arī ievadīšanas izdevumus, ja lēmumu par šādu rīcību ir pieņēmusi vai atļauju devusi Komisija;

g) izmaksas par liemeņu transportēšanu un iznīcināšanu;

h) ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos seroloģisko vai virusoloģisko testu izmaksas saistībā ar uzraudzību un testiem pirms izplatīšanās ierobežojumu zonās un jebkuras citas izmaksas, kas nepieciešamas slimības izskaušanai;

1.4.2. Fitosanitārie ārkārtas pasākumi:

Dotācijas var saņemt par šādām izmaksām, kas dalībvalstīm radušās, veicot ārkārtas pasākumus augu veselības jomā:

a) pasākumu veikšanā tieši iesaistītā personāla izmaksas neatkarīgi no tā statusa, kā arī aprīkojuma nomas, izlietojamo materiālu un citu vajadzīgo materiālu, apstrādes materiālu, paraugu ņemšanas un laboratorisko testu izmaksas;

b) izmaksas par pakalpojumu līgumiem ar trešām personām, lai īstenotu pasākumu daļu;

c) kompensācijas izmaksas attiecīgajiem operatoriem vai īpašniekiem par augu, augu produktu un citu objektu apstrādi, iznīcināšanu un to aizvākšanu, kā arī telpu, zemes, ūdens, augsnes, augsnes substrātu, kompleksu, tehnikas un aprīkojuma tīrīšanu un dezinfekciju;

d) vērtības kompensācijas izmaksas īpašniekiem par iznīcinātajiem augiem, augu produktiem vai citiem objektiem, kam piemēroti Regulas (ES) 2016/2031 17. pantā, 28. panta 1. punktā, 29. panta 1. punktā un 30. panta 1. punktā minētie pasākumi, nepārsniedzot šādu augu, augu produktu vai citu objektu tirgus vērtību, kāda tiem būtu, ja minētie pasākumi tos nebūtu skāruši; no kompensācijas summas tiek atņemta likvidācijas vērtība, ja tāda ir; un

e) ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos izmaksas, kas radušās, veicot citus vajadzīgus pasākumus, kas nav minēti a) līdz d) apakšpunktā.

Šā punkta c) apakšpunktā minētā kompensācija operatoriem vai īpašniekiem ir attiecināma tikai tad, ja pasākumi ir veikti kompetentās iestādes uzraudzībā;

2. Ikgadējo un daudzgadējo valsts veterināro un fitosanitāro programmu īstenošana:

2.1. Ikgadējas un daudzgadējas valsts veterinārās un fitosanitāras programmas, kuru uzdevums ir III pielikuma sarakstā norādīto dzīvnieku slimību, zoonožu un augiem kaitīgo organismu izskaušana, kontrole un uzraudzība, jāīsteno atbilstoši attiecīgo Savienības tiesību aktu normām.

Darbību, kas var pretendēt uz finansējumu, nosacījumi ir noteikti 16. pantā minētajā darba programmā.

Valsts programmas Komisijai tiek iesniegtas līdz 31. maijam gadā pirms plānotā īstenošanas perioda.

Komisija katru gadu līdz 30. novembrim dalībvalstīm paziņo:

a) to valsts programmu sarakstu, kuras ir tehniski apstiprinātas un kuras ir ierosināts līdzfinansēt;

b) katrai programmai piešķirto provizorisko finansējuma apjomu;

c) Savienības provizoriski maksimālo finansiālā ieguldījuma apjomu katrai programmai; un

d) jebkādus pagaidu nosacījumus saistībā ar Savienības finansiālo ieguldījumu.

Komisija katru gadu līdz 31. janvārim apstiprina valsts programmas un ar tām saistīto finansējumu, izmantojot dotāciju nolīgumu attiecībā uz īstenotajiem pasākumiem un radītajām izmaksām.

Pēc tam, kad labuma guvēji līdz īstenošanas gada 31. augustam ir iesnieguši starpposma finanšu pārskatus, vajadzības gadījumā Komisija var grozīt dotācijas nolīgumu attiecībā uz visu attiecināmības periodu;

2.2. Attiecināmās izmaksas:

2.2.1. Izmaksas, kas dalībvalstīm radušās, īstenojot valsts veterinārās programmas, un kam ir tiesības uz Savienības līdzfinansējumu, ir šādas:

a) izmaksas par paraugu ņemšanu no dzīvniekiem;

b) testu izmaksas, ar noteikumu, ka tās ir saistītas tikai ar:

i) tādu testa komplektu, reaģentu un izlietojamo materiālu izmaksām, kas ir identificējami un izmantoti konkrēti minēto testu veikšanai;

ii) testu veikšanā tieši iesaistītā personāla izmaksām neatkarīgi no tā statusa;

c) vērtības kompensācijas izmaksas īpašniekiem par izkautiem vai izbrāķētiem dzīvniekiem, nepārsniedzot šādu dzīvnieku tirgus vērtību, kāda tiem būtu, ja tos nebūtu skārusi slimība;

d) dzīvnieku izkaušanas vai izbrāķēšanas izmaksas;

e) vērtības kompensācijas izmaksas īpašniekiem par iznīcinātiem dzīvnieku izcelsmes produktiem, nepārsniedzot šo produktu tirgus vērtību tieši pirms aizdomu par slimību rašanās vai apstiprināšanās;

f) izmaksas par programmās izmantoto vakcīnu devu vai vakcīnu un dzīvnieku ēsmu iegādi, uzglabāšanu, ievadīšanu, administrāciju vai izplatīšanu;

g) ar patogēna epidemioloģiju un īpašībām pamatotas izmaksas par saimniecības un aprīkojuma tīrīšanu, dezinfekciju un dezinsekciju; un

h) ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos izmaksas, kas radušās, veicot citus vajadzīgus pasākumus, kas nav minēti a) līdz g) apakšpunktā.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkā no kompensācijas atskaita dzīvnieku likvidācijas vērtību, ja tāda ir.

Šā punkta d) apakšpunkta nolūkā no kompensācijas atskaita termiski apstrādātu neinkubētu olu likvidācijas vērtību;

2.2.2. Izmaksas, kas dalībvalstīm radušās, īstenojot valsts fitosanitārās programmas, un kam ir tiesības uz Savienības līdzfinansējumu, ir šādas:

a) izmaksas par paraugu ņemšanu;

b) izmaksas par vizuālām pārbaudēm;

c) testu izmaksas, ar noteikumu, ka tās ir saistītas tikai ar:

i) to testa komplektu, reaģentu un izlietojamo materiālu izmaksām, kas ir identificējami un izmantoti konkrēti testu veikšanai;

ii) testu veikšanā tieši iesaistītā personāla izmaksām neatkarīgi no tā statusa;

d) pasākumu veikšanā tieši iesaistītā personāla izmaksas neatkarīgi no tā statusa, kā arī aprīkojuma nomas, izlietojamo materiālu un citu vajadzīgo materiālu, apstrādes materiālu, paraugu ņemšanas un laboratorisko testu izmaksas;

e) izmaksas par pakalpojumu līgumiem ar trešām personām, lai īstenotu pasākumu daļu;

f) kompensācijas izmaksas attiecīgajiem operatoriem vai īpašniekiem par augu, augu produktu un citu objektu apstrādi, iznīcināšanu un to aizvākšanu, kā arī telpu, zemes, ūdens, augsnes, augsnes substrātu, kompleksu, tehnikas un aprīkojuma tīrīšanu un dezinfekciju;

g) vērtības kompensācijas izmaksas īpašniekiem par iznīcinātajiem augiem, augu produktiem vai citiem objektiem, kam piemēroti Regulas (ES) 2016/2031 17. pantā, 28. panta 1. punktā, 29. panta 1. punktā un 30. panta 1. punktā minētie pasākumi, nepārsniedzot šādu augu, augu produktu vai citu objektu tirgus vērtību, kāda tiem būtu, ja minētie pasākumi tos nebūtu skāruši; no kompensācijas summas tiek atņemta likvidācijas vērtība, ja tāda ir; un

h) ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos izmaksas, kas radušās, veicot citus vajadzīgus pasākumus, kas nav minēti a) līdz g) apakšpunktā.

Šā punkta f) apakšpunktā minētās kompensācijas operatoriem un īpašniekiem ir attiecināmas tikai tad, ja pasākumi ir veikti kompetentās iestādes uzraudzībā.

2.3. Ja tādēļ, ka ir sastopama vai izvēršas kāda no dzīvnieku slimībām vai zoonozēm, kas ir norādītas III pielikuma sarakstā, var tikt apdraudēts Savienības veselības stāvoklis, un lai Savienību aizsargātu pret šādas slimības vai zoonozes iekļūšanu, vai ja Savienības augu veselības stāvokļa atbalstam ir nepieciešami aizsardzības pasākumi, dalībvalstis savās programmās var iekļaut pasākumus, kuri sadarbībā ar blakus esošo trešo valstu iestādēm īstenojami šādu valstu teritorijā. Alternatīvi Savienības finansējumu – tādos pašos apstākļos un tādā pašā nolūkā – var piešķirt arī tieši trešo valstu kompetentajām iestādēm;

2.4. Attiecībā uz fitosanitārām programmām – Savienības finansējumu dalībvalstīm var piešķirt par šādiem pasākumiem:

a) konkrētos laikposmos īstenoti apsekojumi, kuros vismaz tiek pārbaudīta šādu organismu klātbūtne:

— jebkura Savienības karantīnas organisma un jebkura tāda kaitīga organisma pazīmes vai simptomi, uz kuru attiecas Regulas (ES) 2016/2031 29. pantā minētie pasākumi vai pasākumi, kas veikti, ievērojot minētās regulas 30. panta 1. punktu, minētās regulas 22. panta 1. punktu vai attiecīgā gadījumā – Regulas (ES) 2017/625 47.–77. pantu;

— prioritāri kaitīgie organismi saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 24. panta 1. punktu;

b) konkrētos laikposmos īstenoti apsekojumi, kuros tiek pārbaudīta vismaz tādu kaitīgu organismu klātbūtne, kuri nav a) apakšpunktā minētie kaitīgie organismi, kas varētu nozīmēt jaunu risku Savienības teritorijai un kuru ievešana vai izplatīšanās varētu būtiski skart Savienības teritoriju;

c) izskaušanas vai profilakses pasākumi, kas vērsti pret kādu Savienības karantīnas organismu un ko īsteno kādas dalībvalsts kompetentā iestāde, ievērojot Regulas (ES) 2016/2031 17. pantu vai Savienības pasākumus, kuri pieņemti saskaņā ar minētās regulas 28. panta 1. vai 3. punktu;

d) izskaušanas un profilakses pasākumi, ko uz Regulas (ES) 2016/2031 29. panta 1. punkta pamata īsteno kādas dalībvalsts kompetentā iestāde un kas ir vērsti pret kādu Savienības karantīnas organismu sarakstā neuzskaitītu organismu, kuru saskaņā ar minētajā regulā norādītajiem kritērijiem var kvalificēt par Savienības karantīnas organismu;

e) papildu aizsardzības pasākumi, kas veikti pret tāda kaitīgā organisma izplatību, attiecībā uz kuru, ievērojot Regulas (ES) 2016/2031 28. panta 1. punktu un 30. panta 1. punktu, ir pieņemti Savienības pasākumi, kas nav šā punkta c) un d) apakšpunktā minētie izskaušanas un profilakses pasākumi un šā punkta f) apakšpunktā minētie ierobežošanas pasākumi, – ja minētie pasākumi ir nepieciešami Savienības aizsardzībai pret tālāku attiecīgā kaitīgā organisma izplatību;

f) kaitīgā organisma izplatības ierobežošanas pasākumi, kas veikti invadētā teritorijā, kurā minēto kaitīgo organismu nav iespējams izskaust, un attiecībā uz kuru, ievērojot Regulas (ES) 2016/2031 28. panta 2. punktu vai minētās regulas 30. panta 3. punktu, ir pieņemti Savienības mēroga ierobežošanas pasākumi, – ja minētie pasākumi ir nepieciešami Savienības aizsardzībai pret tālāku minētā kaitīgā organisma izplatību.

Šo pasākumu aptverto augiem kaitīgo organismu saraksts ir noteikts 16. panta 4. punktā minētajās darba programmās;

3. Fitosanitāro programmu īstenošana kaitīgo organismu kontrolei Savienības tālākajos reģionos, kas ir minēti LESD 355. panta 1. punktā un kas ir izslēgti no Regulas (ES) 2016/2031 teritoriālās piemērošanas jomas, atbilstīgi mērķiem, kuri izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013 ([1]) 24. pantā. Minētās programmas attiecas uz darbībām, kas nepieciešamas, lai minētajos reģionos nodrošinātu, ka tiek pareizi īstenoti tur spēkā esošie Savienības vai valsts noteikumi par kaitīgo organismu kontroli;

4. Aktivitātes, lai uzlabotu dzīvnieku labturību, tai skaitā pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt dzīvnieku labturības standartu ievērošanu un izsekojamību, tostarp dzīvnieku transportēšanas laikā;

5. Atbalsts Eiropas Savienības references laboratorijām, kas minētas Regulas (ES) 2017/625 92. pantā, un Eiropas Savienības references centriem, kas minēti Regulas (ES) 2017/625 95. un 97. pantā un Regulas (ES) 2016/1012 29. pantā;

6. Akreditācijas iegūšana attiecībā uz testēšanas un diagnostikas metodēm valsts augu veselības references laboratorijās un valsts dzīvnieku veselības references laboratorijās – vajadzības gadījumā un saskaņā ar 10. panta 1. punktu – laikposmā, kas nepārsniedz trīs gadus pēc iecelšanas par Eiropas Savienības references laboratoriju konkrētajā jomā;

7. Koordinētās kontroles programmas īstenošana un informācijas un datu vākšanas organizēšana, kā noteikts Regulas (ES) 2017/625 112. pantā;

8. Aktivitātes, kas vērstas pret pārtikas izšķērdēšanu un ar pārtikas likumdošanas pārkāpumiem saistītu krāpšanu;

9. Aktivitātes, kas atbalsta ilgtspējīgu pārtikas ražošanu un patēriņu, tostarp īsas piegādes ķēdes;

10. Tādu datubāžu un datorizētu informācijas pārvaldības sistēmu attīstīšana, kas ir nepieciešamas, lai rezultatīvi un efektīvi īstenotu ar 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi saistītus tiesību aktus, un par kurām pierādīts, ka tās dod pievienoto vērtību visai Savienība; kā arī jaunu tehnoloģiju ieviešana, lai uzlabotu produktu izsekojamību;

11. Mācības, kas paredzētas par oficiālajām kontrolēm atbildīgajiem kompetento iestāžu darbiniekiem un citām dzīvnieku slimību vai augiem kaitīgo organismu pārvaldībā vai profilaksē iesaistītām personām un kas minētas Regulas (ES) 2017/625 130. pantā;

12. Tādu ceļa, izmitināšanas un uzturēšanās izdevumu atlīdzināšana, kas dalībvalstu ekspertiem radušies tādēļ, ka Komisija tos norīkojusi palīdzēt saviem ekspertiem, kā paredzēts Regulas (ES) 2017/625 116. panta 4. punktā un 120. panta 4. punktā;

13. Tāda tehniskā un zinātniskā darba veikšana, kas ir nepieciešams, lai jomā, kas saistīta ar 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, tiek pareizi īstenoti tiesību akti un lai šie akti ir pielāgoti norisēm zinātnē, tehnikā un sabiedrībā, ieskaitot pētījumus un koordinēšanas aktivitātes, kas vajadzīgas, lai novērstu augiem kaitīgu organismu un dzīvnieku slimību parādīšanos;

14. Aktivitātes, ko veic dalībvalstis vai starptautiskas organizācijas, lai īstenotu 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, atbalstot ar minēto mērķi saistīto noteikumu izstrādi un īstenošanu;

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 228/2013 (2013. gada 13. marts), ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 247/2006 (OV L 78, 20.3.2013., 23. lpp.).

15. Tādu projektu īstenošana, kurus viena vai vairākas dalībvalstis organizē, lai ar inovatīvu paņēmienu un protokolu starpniecību panāktu efektīvu 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minētā konkrētā mērķa īstenošanu;

16. Savienības un dalībvalstu informācijas un izpratnes veidošanas iniciatīvu īstenošana, lai nodrošinātu kvalitatīvāku, atbilstīgu un ilgtspējīgu pārtikas ražošanu un patēriņu, tostarp, lai novērstu pārtikas izšķērdēšanu, tādējādi atbalstot aprites ekonomiku, un ar pārtikas likumdošanas pārkāpumiem saistītu krāpšanos, kā arī citu iniciatīvu īstenošana, lai, ievērojot 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minētā konkrētā mērķa jomu reglamentējošos noteikumus, palīdzētu sasniegt augsta līmeņa augu un dzīvnieku veselību, kā arī pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgumu;

17. Cilvēka, dzīvnieku un augu veselības aizsardzības un dzīvnieku labturības nolūkā veiktu pasākumu īstenošana attiecībā uz dzīvniekiem, dzīvnieku izcelsmes produktiem, augiem, augu produktiem un citām attiecīgajām lietām, kas no trešām valstīm nonāk pie kādas no Eiropas Savienības robežām.

*II PIELIKUMS*

ATTIECINĀMĀS DARBĪBAS, AR KO ĪSTENO 3. PANTA 2. PUNKTA F) APAKŠPUNKTĀ MINĒTO KONKRĒTO MĒRĶI PAR EIROPAS STATISTIKU

Savienības politiku īstenošanai ir nepieciešama augstas kvalitātes, salīdzināma un ticama statistiska informācija par Savienības ekonomisko, sociālo, teritoriālo un vides situāciju. Turklāt Eiropas statistika Eiropas iedzīvotājiem paver iespēju saprast demokrātisko procesu, tajā piedalīties un diskutēt par Savienības pašreizējo stāvokli un tās nākotni.

Kopā ar Regulu (EK) Nr. 223/2009 un īpaši atsaucoties uz statistikas institūtu profesionālo neatkarību un citiem statistikas principiem, kas ir izklāstīti minētās regulas 2. pantā, Programma ir paredzēta, lai veidotu vispārēju regulējumu Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai 2021.–2027. gadam. Eiropas statistiku jāizstrādā, jāsagatavo un jāizplata saskaņā ar minēto regulējumu un saskaņā ar Eiropas statistikas prakses kodeksa principiem. Cieši un koordinēti sadarbojoties Eiropas Statistikas sistēmā (ESS), ir jāpanāk, ka minētajā regulējumā ievēro Regulas (EK) Nr. 223/2009 12. panta 1. punktā noteiktos kvalitātes kritērijus.

Uz šā regulējuma pamata izstrādātā, sagatavotā un izplatītā Eiropas statistika palīdzēs īstenot LESD izklāstītās un tālāk Komisijas stratēģiskajās prioritātēs atspoguļotās Savienības politiskās nostādnes.

Ar Programmu ESS tieksies saglabāt un uzlabot savu izcilības līmeni statistikas jomā. Tāpat ar ikgadējām darba programmām tā centīsies panākt pēc iespējas labākus rezultātus, ņemot vērā reģionālā, valsts un Savienības līmenī pieejamos resursus.

Pastāvīga pētniecība un inovācija tiek uzskatītas par Eiropas statistikas modernizēšanas un Eiropas statistikas kvalitātes uzlabošanas pamatstimuliem. Tādēļ ar investīcijām no daudzgadu darba programmas būtu jākoncentrējas uz jaunu metožu un metodiku izstrādi un uz jaunu avotu izpēti statistikas sagatavošanai.

Īstenojot 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi, tiek veiktas šādas darbības:

**Ekonomiskā un monetārā savienība, globalizācija un tirdzniecība**

1) sniegt augstas kvalitātes statistiku, uz kuras balstās pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra un, ja iespējams, Atveseļošanas un noturības mehānisms un tehniskā atbalsta instruments, un uz kuras balstās Savienības ikgadējais ekonomikas pārraudzības un vadības cikls;

2) sniegt un attiecīgā gadījumā pastiprināt galvenos Eiropas ekonomiskos rādītājus;

3) sniegt statistiku un metodiskus norādījumus par to, kā statistiski traktēt investīcijas un budžeta instrumentus ekonomiskās konverģences, finansiālās stabilitātes un darbvietu radīšanas atbalsta kontekstā;

4) sniegt statistiku pašu resursu, kā arī Savienības darbinieku atalgojuma un pensiju vajadzībām;

5) labāk novērtēt preču un pakalpojumu tirdzniecību, ārvalstu tiešos ieguldījumus, globālās vērtības ķēdes un globalizācijas ietekmi uz Savienības ekonomiku.

**Iekšējais tirgus, inovācija un digitālā pārveide**

1) sniegt augstas kvalitātes un ticamu statistiku iekšējā tirgus un galveno inovācijas un pētniecības jomu vajadzībām;

2) vairāk un savlaicīgāk sniegt statistiku par sadarbīgo ekonomiku un par digitalizācijas ietekmi uz Savienības uzņēmumiem un iedzīvotājiem;

3) sniegt statistiku Eiropas aizsardzības politikas atbalstam, ņemot vērā priekšizpēti un pienācīgi ņemot vērā statistikas datu sensitivitāti.

**Eiropas sociālā dimensija**

1) sniegt augstas kvalitātes, savlaicīgu un ticamu statistiku, kas atbalsta Eiropas sociālo tiesību pīlāru un Savienības prasmju politiku, tostarp statistiku par darba tirgu, nodarbinātību, izglītību un apmācību, ienākumu līmeni, dzīves apstākļiem, nabadzību, nevienlīdzību, sociālo aizsardzību, ar dzimumu saistītu vardarbību, nedeklarētu darbu, kā arī prasmēm veltītu satelītkontu statistiku;

   Ja ir nepieciešams izstrādāt jaunu statistiku, datu pieejamību un iespējas sagatavot prasmēm veltītu satelītkontu statistiku un statistiku par nedeklarētu darbu sīkāk pārbauda ESS;

2) sniegt statistiku, kas attiecas uz ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām;

3) bagātināt migrācijas statistiku, jo īpaši statistiku par migrantu stāvokli un integrāciju un par patvēruma meklētāju izglītības vajadzībām un kvalifikācijas līmeņiem;

4) izstrādāt modernizētas iedzīvotāju un mājokļu skaitīšanas programmas un iedzīvotāju statistiku laikposmam pēc 2021. gada;

5) sniegt un regulāri atjaunināt prognozes par Savienības iedzīvotāju skaitu un tā sadalījumu.

**Ilgtspējīga attīstība, dabas resursi un vide**

1) pārraudzīt virzību uz ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanu;

2) sniegt augstas kvalitātes statistiku, uz kuras balstās Eiropas zaļais kurss, tostarp turpināt izstrādāt statistiku, lai atbalstītu Enerģētikas stratēģiju, aprites ekonomiku, ar klimatu saistītu statistiku un plastmasas stratēģiju;

   Ja ir nepieciešams izstrādāt jaunu statistiku un rādītājus par iepriekšējā ievilkumā minētajiem tematiem, datu pieejamību un iespējas sagatavot statistiku un rādītājus sīkāk pārbauda ESS;

3) sniegt svarīgāko statistiku un rādītājus par vidi, arī par atkritumiem, ūdeni, bioloģisko daudzveidību, mežiem, zemes izmantojumu un zemes segumu, kā arī par vides ekonomiskajiem kontiem;

4) sniegt statistiku par kravu un pasažieru transportu, lai atbalstītu Savienības politiku;

5) izstrādāt papildu rādītājus, ar kuru palīdzību pārraudzīt intermodalitāti un modālu pāreju uz videi nekaitīgākiem transporta veidiem;

6) laikus sniegt attiecīgus datus kopējās lauksaimniecības politikas un kopējās zivsaimniecības politikas un citu ar vidi, pārtikas nodrošinājumu un dzīvnieku labturību saistītas politikas vajadzībām.

**Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija**

1) laikus un daudzpusīgi sniegt statistikas rādītājus par Savienības reģioniem, arī attālākajiem reģioniem, pilsētām un lauku apgabaliem, lai pārraudzītu un izvērtētu, cik iedarbīgas ir teritoriālās attīstības politikas un kāda ir nozaru politiku teritoriālā ietekme;

2) vairāk izmantot ģeotelpiskos datus un statistikas sagatavošanā sistemātiski integrēt un racionalizēt ģeotelpiskās informācijas pārvaldību;

3) ESS pārbaudīt šādu elementu nodrošināšanas iespējamību un tad atbalstīt to izstrādi:

   a) rādītāji par cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu;

   b) rādītāji par cīņu pret terorisma finansēšanu;

   c) policijas un drošības statistika.

**Uzlabot Eiropas statistikas un tās vērtību komunicēšanu, popularizējot to kā uzticamu informācijas avotu cīņā pret dezinformāciju**

1) sistemātiski popularizēt Eiropas statistiku kā uzticamu pierādījumu avotu un veicināt, ka faktu pārbaudītāji, pētnieki un publiskās iestādes Eiropas statistiku izmanto cīņā pret dezinformāciju;

2) uzlabot pašreizējo dialogu ar Eiropas statistikas sagatavotājiem un lietotājiem, lai uzlabotu un veicinātu Eiropas statistikas izmantošanu, nosakot un īstenojot darbības, kuru mērķis ir palielināt prasmi saprast statistiku un tādējādi sniegt labumu Savienības iedzīvotājiem, tai skaitā uzņēmējiem;

3) atvieglot lietotājiem piekļuvi statistikai un padarīt to labāk saprotamu, nodrošinot arī pievilcīgu un interaktīvu vizualizāciju un tādus individualizētākus pakalpojumus kā dati pēc pieprasījuma un pašapkalpošanās ceļā iegūta analīze;

4) tālāk izstrādāt un pārraudzīt Eiropas statistikas kvalitātes nodrošināšanas regulējumu, ieskaitot profesionālapskati par dalībvalstu atbilstību Eiropas Statistikas prakses kodeksam;

5) sniegt piekļuvi mikrodatiem pētniecības nolūkos saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 23. pantu, turklāt aizsargājot visaugstākos datu aizsardzības un statistiskās konfidencialitātes standartus.

**Datu revolūcijas priekšrocību izmantošana un pāreja uz uzticamu viedo statistiku**

1) intensīvāk izmantot jaunus digitālus datu avotus daudzavotu vidē, lai gandrīz reāllaikā sagatavotu jaunu viedo statistiku ar uzticamiem algoritmiem, kas atbilst mērķim;

2) izstrādāt jaunas pieejas privāti turētu datu izmantošanai, pārņemot privātumu pasargājošas datošanas metodes un drošas daudzpusējas datošanas metodes,;

3) veicināt progresīvu pētniecību un inovāciju oficiālā statistikā, tostarp izmantojot sadarbības tīklus un nodrošinot Eiropas statistikas mācībprogrammas.

**Izvērstas partnerības un sadarbība statistikā**

1) pastiprināt ESS partnerību un sadarbību ar Eiropas Centrālo banku sistēmu;

2) veicināt partnerības ar publisku un privātu datu turētājiem un tehnoloģiju nozari, lai atvieglinātu piekļuvi datiem statistikas vajadzībām, no dažādiem avotiem nākošu datu integrāciju un jaunāko tehnoloģiju izmantošanu;

3) pastiprināt sadarbību ar pētniekiem un akadēmiskajām aprindām, jo īpaši attiecībā uz jaunu datu avotu izmantošanu, datu analīzi un prasmes saprast statistiku veicināšanu;

4) globālās oficiālās statistikas interesēs turpināt sadarbību ar starptautiskām organizācijām un trešām valstīm.

*III PIELIKUMS*

DZIVNIEKU SLIMIBU UN ZOONOZU SARAKSTS

1) Dzīvnieku slimības, kas minētas Regulas (ES) 2016/429 5. panta 1. punktā, 9. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā un 28. pantā;

2) Zoonozes un zoonozes izraisītāji, kas minēti Regulā (EK) Nr. 2160/2003 un Direktīvā 2003/99/EK;

3) Transmisīvās sūkļveida encefalopātijas, kas minētas Regulā (EK) Nr. 999/2001.

*IV PIELIKUMS*

RĀDĪTĀJI

| Mērķis | Rādītājs |
|---|---|
| 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteiktie mērķi | 1. Par brīvas preču un pakalpojumu aprites jautājumiem un publisko iepirkumu reglamentējošiem Savienības tiesību aktiem saņemto jauno sūdzību skaits.<br>2. Pakalpojumu tirdzniecības ierobežotības indekss.<br>3. Apmeklējumu skaits portālā "Tava Eiropa". |
| 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punktā noteiktais mērķis | 1. Neatbilstības gadījumu skaits preču jomā, tostarp tiešsaistes pārdošanā.<br>2. Kopīgas tirgus uzraudzības kampaņu skaits. |
| 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteiktais mērķis | 1. Tādu MVU un klasteru un uzņēmējdarbības tīklu organizāciju, kā arī uzņēmējdarbības atbalsta organizāciju skaits, kas saņem atbalstu no programmas, jo īpaši saistībā ar internacionalizāciju, digitalizāciju un ilgtspēju.<br>2. Tādu uzņēmumu skaits, kas saņem atbalstu un izveidojuši līgumsabiedrības.<br>3. Tādu uzņēmēju skaits, kas gūst labumu no mentorēšanas un mobilitātes shēmām, tostarp gados jauni uzņēmēji, jaunpienācēji uzņēmēji un sievietes uzņēmējas, kā arī citas konkrētas mērķa grupas. |
| 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) punktā noteiktais mērķis | 1. Eiropas standartu, ko dalībvalstis ieviesušas kā valstu standartus, daļa no aktīvo Eiropas standartu kopskaita. |
| 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punktā noteiktais mērķis | 1. Savienības apstiprināto starptautisko finanšu pārskatu un revīzijas standartu procentuālā daļa. |
| 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta i) punktā noteiktais mērķis | 1. Patērētāju apstākļu indekss. |
| 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta ii) punktā noteiktais mērķis | 1. To nostājas dokumentu un atbilžu skaits, ko labuma guvēji snieguši sabiedriskās apspriešanas pasākumos par finanšu pakalpojumiem. |
| 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā noteiktais mērķis | 1. Veiksmīgi īstenotu valstu veterināro un fitosanitāro programmu skaits, tostarp veiksmīgi īstenotu ārkārtas pasākumu skaits saistībā ar augiem kaitīgajiem organismiem un dzīvnieku slimībām. |
| 3. panta 2. punkta f) apakšpunktā noteiktais mērķis | 1. Internetā publicētās statistikas ietekme: tīmekļpieminējumu un pozitīva/negatīva viedokļa paudumu skaits. |